

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Центр заочної, дистанційної та вечірньої форм навчання СумДУ
Кафедра германської філології

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «магістр»

Спеціальність 035 «Філологія»
Спеціалізація 035.041 «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська»

Особливості перекладу абревіатур в англійській політичній термінології

Допущено до захисту «__» _____ 22 р.

Зав. каф. германської філології __ канд. філол. наук, проф. Кобякова І. К.

Виконала:
студ. групи ПР.мз-11с
Яхненко Ольга
Олександрівна

Науковий керівник:
к. філ. н., доц.
Мовчан Діана Василівна

Суми 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СПЕЦИФІКИ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	8
1.1. Поняття про абревіатуру як різновид скорочення.....	8
1.2. Типи та моделі абревіатур в англійській мові.....	14
1.3. Місце абревіатури у політичній термінології	24
1.4. Основні прийоми та стратегії перекладу абревіатур.....	28
РОЗДІЛ 2. ВИВЧЕННЯ СТРУКТУРНИХ ТА СЕМАНТИЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК АБРЕВІАТУР В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	32
2.1. Структурні особливості абревіатур в англومовній політичній термінології.....	32
2.1.1. Абревіатури ініціального типу	35
2.1.2. Абревіатури складового та складоскладового типу.....	39
2.2. Семантичні групи абревіатур в англومовній політичній термінології ...	41
2.3. Функціональні особливості вживання абревіатур в англومовній політичній термінології	43
РОЗДІЛ 3. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....	48
3.1. Основні стратегії та прийоми перекладу абревіатур в англومовній політичній термінології	48
3.2. Питання еквівалентності при перекладі абревіатур в англومовній політичній термінології	51
3.3. Кількісні характеристики особливостей перекладу абревіатур в англومовній політичній термінології.....	60
ВИСНОВКИ.....	63

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	66
СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	71
SUMMARY.....	73

ВСТУП

На сучасному етапі більшість сучасних мов характеризуються процесами інтернаціоналізації та глобалізації. Це призводить до появи цілої низки нових найменувань об'єктів, понять і концептів, одночасно з підвищенням вимог до мовної економії. Наслідком стало виникнення величезного пласту скороченої лексики.

XX та XXI ст. стали добою активної аббревіації. Цей спосіб словотворення виник порівняно недавно, але вже встиг стати одним із найбільш розповсюджених способів утворення нових номінативних одиниць. Аббревіатури на сьогодні є поширеними у всіх мовах світу, набувши статусу мовної універсалізації. Дослідники вказують, що у першій третині XX ст. у більшості мов Європи стався свого роду «аббревіатурний вибух» [42], і вже на початку XXI ст. аббревіація як спосіб словотвору посіла міцні позиції [35].

Відтак, дуже важливою рисою сучасної англійської мови є її прагнення до скорочення та мовної економії. Це прагнення забезпечує аббревіатурам важливу роль в англійській мові, оскільки вони відіграють головну роль у скороченні лексичних одиниць. Зростання числа нових аббревіатур різних видів, обумовлене тим, що в мові з'являються дуже довгі, складно вимовні та багатокомпонентні слова та словосполучення, які носії мови намагаються скоротити для зручності використання. Також деякі слова доводиться згадувати так часто, що використання їх у повній формі потребує надто багато часу та зусиль. У зв'язку з цими причинами англійська мова повна аббревіатур різних типів та способів утворення.

Аббревіатури застосовуються практично у всіх сферах суспільного життя: політичній, економічній, соціальній, військовій, науковій, технічній та інших. Особливої ж популярності аббревіатури набули у публіцистичному тексті, оскільки вони поєднують у собі можливості мовної економії, а також широкий прагматичний потенціал.

Абревіація була і залишається предметом лінгвістичних досліджень в Україні та за кордоном. Значний внесок у розвиток теорії аббревіації зробили роботи наступних мовознавців: K. Sunden, G. Stern, H. Marchand, M. Сегаль, Є. П. Волошина, В. В. Борисова, Є. А. Дюжева та ін. У цьому дослідженні розглядаємо способи та особливості аббревіації у політичній термінології англійської мови. Політична сфера англійської мови є як дуже важливою, так і дуже складною темою для вивчення. Політична термінологія включає у себе колосальний пласт лексики, оскільки охоплює терміни багатьох суміжних тематик. При цьому, оскільки політична лексика багата на багатоконпонентні термінологічні словосполучення, для неї характерне часте утворення та використання аббревіатурних термінів.

Актуальність цього дослідження безпосередньо пов'язана з екстралінгвістичним фактором – аналізом сучасної англійської політичної термінології, яка представляє широке поле для досліджень, а також обумовлена недостатньою вивченістю феномену аббревіації.

Об'єкт дослідження – аббревіатури у складі сучасної англійської політичної термінології.

Предмет дослідження – особливості перекладу аббревіатур в англійській політичній термінології.

Мета дослідження – розглянути особливості перекладу аббревіатур в англійській політичній термінології.

Для досягнення мети дослідження необхідно виконати ряд **завдань** курсової роботи:

- 1) уточнити поняття про аббревіатуру як різновид скорочення;
- 2) визначити типи та моделі аббревіатур в англійській мові та місце аббревіатури у політичній термінології;
- 3) дослідити основні прийоми та стратегії перекладу аббревіатур;
- 4) розглянути структурні особливості аббревіатур в англійській політичній термінології;

5) проаналізувати семантичні групи абревіатур в англomовній політичній термінології;

6) дослідити функціональні особливості вживання абревіатур в англomовній політичній термінології;

7) визначити основні стратегії та прийоми перекладу абревіатур в англomовній політичній термінології;

8) розглянути питання еквівалентності при перекладі абревіатур в англomовній політичній термінології;

9) здійснити кількісний аналіз особливостей перекладу абревіатур в англomовній політичній термінології.

Матеріалом дослідження слугують новинні статті британського медіа-порталу «BBC» американського медіа-порталу «CNN» та британські газети «The Sun» та «The Daily Telegraph». Ці статті охоплюють різні аспекти політичної сфери. Для точного визначення значень слів та абревіатур, у цьому дослідженні використані онлайн-словники «Cambridge Dictionary» та «Multitran», а також спеціалізований словник абревіатур «AF» (Acronym Finder).

У роботі були використані наступні **методи дослідження**: метод суцільної вибірки, принципи системного та цілісного підходу до вивчення досліджуваного явища, описовий метод, методи порівняння, зіставлення, узагальнення, прийоми систематизації та лінгвістичної інтерпретації досліджуваного матеріалу.

Теоретична значущість цієї роботи полягає у тому, що в ній були виявлені та проаналізовані особливості використання та перекладу абревіатур у політичних текстах та політичній термінології сучасної англійської мови.

Практична значимість дослідження полягає у можливості використання результатів роботи в курсах лекцій зі стилістики та лексикології, дискурсології, а також на заняттях з практики усного та писемного мовлення англійської мови. Результати дослідження також можуть служити матеріалом для написання студентських курсових і дипломних робіт.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списків літератури та ілюстративного матеріалу.

У вступі описується актуальність дослідження, його об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження, методи дослідження, його практична та теоретична цінність, а також структура роботи.

У першому розділі «Теоретичні аспекти вивчення специфіки перекладу абrevіатур в англomовній політичній термінології» уточнюються ключові поняття дослідження, такі як «абrevіатура», «скорочення» та ін. У розділі розглядаються типи та моделі абrevіатур в англійській мові, місце абrevіатури у політичній термінології, а також основні прийоми та стратегії перекладу абrevіатур.

У другому розділі «Вивчення структурних та семантичних характеристик абrevіатур в англomовній політичній термінології» аналізуються структурні особливості абrevіатур в англomовній політичній термінології, семантичні групи абrevіатур в англomовній політичній термінології, а також функціональні особливості вживання абrevіатур в англomовній політичній термінології.

Третій розділ «Специфіка перекладу абrevіатур в англomовній політичній термінології» присвячено аналізу основних стратегій та прийомів перекладу абrevіатур в англomовній політичній термінології, питанню еквівалентності при перекладі абrevіатур в англomовній політичній термінології, а також кількісному вивченню особливостей перекладу абrevіатур в англomовній політичній термінології.

У висновках наводяться основні здобутки та результати дослідження, а також формулюються перспективи подальших досліджень з цієї тематики.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ СПЕЦИФІКИ ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.1. Поняття про абревіатуру як різновид скорочення

Мова є динамічною структурою, яка постійно змінюється та розвивається протягом усієї історії свого розвитку, активно еволюціонує, збагачуючись новими формами для вираження вже існуючих значень та категорій. Протягом історії кожної мови можна побачити безліч процесів, що пов'язані зі зміною їх фонетичного ладу, граматики і лексики.

При цьому саме лексика зазвичай залишається найменш вивченою системою мови, оскільки вона змінюється дуже швидкими темпами. Фонетика і граматики, синтаксис мови – стабільніші системи, зміни у яких відбуваються надзвичайно повільно. У той же час лексичний рівень мови насичений змінами, які включають застарілі слова, що виходять із вживання, так само, як і появу нових слів, що відображають сучасні реалії життя народу-носія мови. Особливо це актуально сьогодні, в епоху глобалізаційних процесів, які значно прискорюють будь-які зміни у житті суспільства, у тому числі й зміни у мовній системі (насамперед – у лексиці).

Вчені-лінгвісти досліджують механізми виникнення нових слів, класифікують їх, тому сьогодні можна виділити кілька способів словотвору. При цьому для кожної мови ці способи можуть відрізнятися, враховуючи її лінгвістичні властивості, граматичний устрій і т. д. Розглянемо докладніше способи та специфіку словотвору в англійській мові.

У лінгвістичній науці сам термін «словотвір» є досить неоднозначним. Під словотвором зазвичай розуміється процес створення нових слів на базі існуючих мовних одиниць. У сучасних мовах уже склалося безліч способів словотворення, які відповідають як граматичним та іншим особливостям самої мови, так і нагальним потребам мовлення та узуального функціонування мови.

У сучасній лінгвістичній науці немає загальноприйнятої дефініції способу словотвору та сталого набору способів створення лексики. На сьогодні під словотвором зазвичай розуміють процес утворення нових слів з матеріалу, представленого в мові, за певними структурними та семантичними формулами та зразками [46, с. 135].

Корисними для осмислення теоретичних засад сучасного словотворення є роботи Н. С. Валгіної (у співпраці з Д. Є. Розенталем та М. І. Фоміною), де автори презентували класифікацію сучасних способів словотвору, засновану на дослідженні усного та писемного мовлення в різних сферах життя суспільства. До типів словотвору, за О. І. Дудою, належать лексико-семантичний, лексико-синтаксичний, морфолого-синтаксичний і морфологічний типи [15, с. 45–49]. Загалом, всі типи словотвору можна умовно об'єднати у дві обширні групи – це морфологічний і неморфологічний типи словотвору. Представимо їх та підвиди словотворення, які до них належать, у вигляді табл. 1.1.:

Таблиця 1.1.

Основні типи словотворення

Морфологічні способи	Неморфологічні способи
1. Афіксація (суфіксальний, префіксальний, префіксально-суфіксальний спосіб)	1. Морфолого-синтаксичний (спосіб переходу однієї частини мови в іншу)
2. Безафіксний спосіб (тобто позбавлений словотворчих елементів)	2. Лексико-синтаксичний (слова зі словосполучень, об'єднані в одне слово, напр.: <i>божєвільний</i>)
3. Складання (складання слів, складання основ за допомогою сполучної голосної, складання + суфіксація, складання скорочених основ)	3. Лексико-семантичний (розпад багатозначного слова на омоніми)

Доцільно розглянути також класифікацію, згідно з якою різні типи словотвору позначають різні рівні продуктивності [28, с. 309]. Вчені виділяють такі види словотвору на етапі розвитку англійської:

- високопродуктивні (афіксація, конверсія, субстантивація, словоскладання, скорочення);
- малопродуктивні (зворотне словотворення, бленд, редуплікація, лексикалізація множини іменника, звуконаслідування);
- непродуктивні (чергування звуків, зміна наголосу).

До найбільш продуктивних способів словотвору в сучасній англійській мові більшість дослідників відносять різні види скорочення. За класифікацією Ю. А. Жлуктенко та А. І. Смирницького [17], скорочення належить до морфологічних способів словотвору. Серед нерегулярних способів утворення морфологічних неологізмів найбільш продуктивними в останні десятиліття вважається саме скорочення (англ. *shortening of words, abbreviation*), яке відображає тенденцію до раціоналізації мови та економії зусиль.

Ю. Зацний вважає, що скорочення – це морфологічне словотворення, при якому деяка частина звукового складу вихідного слова опускається [16, с. 79]. Незважаючи на те, що цей спосіб існує в англійській порівняно недавно (приблизно з другої половини XVIII ст.), в наш час він грає таку ж провідну роль, як і словоскладання.

Проблематика, пов'язана зі скороченнями, широка та багатопланова. Складність вивчення скорочень посилюється тим, що скорочені лексичні одиниці мають надзвичайно різноманітний характер. У загальному вигляді процес утворення скорочень можна визначити, як заміну стійкого мовного виразу (слова, словосполучення) в усній або письмовій мові на більш короткий вираз із збереженням загального змісту.

В англо-американській науково-технічній, економічній літературі зустрічається велика кількість різного роду скорочень, причому скорочуються як окремі слова, так і словосполучення. Зростання числа скорочень – явище закономірне. Багато вчених схильні пояснювати його поширеність зростанням

темрів життя. Сучасна інформаційна перенасиченість суспільного життя потребує пошуку шляхів стисненого викладу подій та опису явищ, у тому числі через створення нових номінативних одиниць, які були б більш «інфоємними» за змістом і мали спрощену мовну форму. Відповідно, скорочені слова є одним із способів економії мовних зусиль та особливим видом лексичних інновацій.

С. Єнікєєва пропонує називати словотвір «вербокративною деривацією» [20, с. 199] та вказує, що зазвичай під цим явищем у лінгвістиці розуміють способи утворення слів у різних мовах. Втім, способи словотвору мають різну природу, спираються на різні механізми «вербокративності» та інвентар для їх реалізації. Зокрема, новою лексичною одиницею може бути за наступними критеріями:

- а) за формою та змістом (утворені афіксальним способом або складені слова);
- б) лише за формою (наприклад, редуковані варіанти слів, скорочення, аббревіатури, акроніми);
- в) лише за змістом (наприклад, нові лексико-семантичні варіанти слів).

У першому випадку йдеться про словотворення – тобто, формування абсолютно нового мовного знака. Натомість, у другому та третьому випадках відбувається словоперетворення, тобто структурна трансформація вже готового слова, або ж його семантична модифікація.

Скорочення, редукція форми слова чи цілого словосполучення, яка веде до утворення нових мовних одиниць, стосується другого з розглянутих варіантів – зміни форми слова, але не його змісту. Механізми скорочення форми слова відіграють провідну роль у формоутворенні редукованих варіантів існуючих у мові слів та фраз. Класифікація скорочень включає ініціальні (редуковані до початкової літери) та односкладові мовні одиниці, при цьому останні за способом редукції можуть поділятися на скорочення слова зі збереженням початкового складу слова (апокопа), збереження

кінцевого елемента при опущенні початкового (афреза) та редукцію початкового та кінцевого елементів слова [1, с. 25].

В англійській мові різні типи скорочення поширені, передусім, як форма асиміляції запозичених слів, завдяки якій іноземні слова наближаються за своїм звуковим виглядом до питомо англійських слів з притаманною їм односкладовістю. Наприклад, ст.-фр. *desporter* – «розважати(ся)» скоротилося в англійській мові і перетворилося на слово *sport*, змінивши як звукову форму, так і значення. Тому скорочення (або аббревіація) – це утворення нових слів шляхом усічення основи. Внаслідок дії цього способу словотвору створюються слова з неповною, усіченою основою (або основами), які називаються скороченнями або аббревіатурами.

Одним із популярних на сьогодні типів морфологічного словотвору є аббревіація. В першу чергу, розглянемо поняття «аббревіація» і «аббревіатура». Під терміном «аббревіація» мається на увазі процес, «спосіб створення номінацій для тих понять і реалій, які були спочатку позначені описово, за допомогою атрибутивних словосполучень» [21, с. 107], а «аббревіатура» – результат цього процесу.

Використовується для позначення даного типу словотвору також і термін «скорочення», який позначає як саму результуючу одиницю, так і процес зменшення звукової або графічної довжини кореляту, яким може бути набір морфем, слово, словосполучення, або ж цілий набір слів [6, с. 79]. Саме поняття «скорочення» (як процес і як результат) може також позначатися декількома термінами: усічення, усічене слово, скорочене слово, укорочення і т. д. Так, на думку Г. Марчандом, скорочення – це «усічення слова до однієї з його частин» [53, с. 357].

Слід також зазначити, що в лінгвістиці відзначаються різні підходи до розгляду як аббревіатурного способу словотворення, так і аббревіатурних номінацій, оскільки серед дослідників немає єдності у виявленні основних ознак скорочених одиниць. Так, В. Г. Гак розглядає аббревіатури (усічені слова) у французькій мові як спосіб створення нової стилістичної спрямованості. Цю

думку поділяє ряд дослідників, які стверджують, що скорочені одиниці відрізняються від нескорочених своїм стилістичним забарвленням і емоційним зарядом [13, с. 63; 16, с. 43; 24, с. 76]. Таким чином, проблема статусу скороченої номінації – чи є аббревіатура новим словом або ж варіантом кореляту (прототипу), тобто вторинною одиницею, нерідко в теорії аббревіації висувається на перший план.

Інші автори вважають, що аббревіація – це спосіб створення нових слів – неологізмів (Л. Денисюк [13]; З. Корнєва [28]). Таким чином, цілком очевидно, що при всьому різноманітті визначень даного словотвірного процесу зазвичай враховують, що головною особливістю аббревіатурних номінацій є їх тісний зв'язок з корелятом.

Деякі лінгвісти вважають, що аббревіація – «найбільш суб'єктивний, найбільш штучний серед всіх словотворчих способів, відомих мови. З цим пов'язані численні особливості аббревіації: проби і помилки при створенні назв, варіативність і okazіональність, інтенсивність діахронічних змін, схильність регламентації, слабка національна закріпленість і вільна проникність...» [16, с. 72]. При цьому, складові елементи аббревіатур переважно не володіють власним значенням. Вони становлять довільні усічення компонентів вихідного словосполучення [42, с. 20], тобто елементи композитної аббревіатури можуть мати власне лексичне значення лише у складі аббревіатури, але не окремо від неї.

Відповідно, процеси інтернаціоналізації та глобалізації у мові привели до утворення великої кількості нових, скорочених найменувань об'єктів, понять та концептів. Популяризація аббревіацій та інших типів скорочень в сучасній англійській мові пов'язана із запитом мови на мовну економію, лаконізацію, внаслідок чого й утворився значний пласт скороченої лексики. Створені аббревіатури на сьогодні вживаються у практично всіх стилях мовлення, починаючи від розмовного та закінчуючи офіційно-діловим. Аббревіація стає невід'ємною частиною англійської мови, входить до терміносистем різних підмов, у тому числі й політичної підмови.

1.2. Типи та моделі абревіатур в англійській мові

На сьогодні у лінгвістиці існує кілька класифікацій скорочених лексичних одиниць, в основі яких лежать різні принципи, частково обумовлені великою кількістю різновидів скорочень. Відповідно до класифікації Л. М. Бойченко, скорочення діляться (за способом реалізації у мовленні) на графічні та лексичні [4, с. 77]. Основна відмінність між графічними та лексичними скороченнями полягає в тому, що графічні скорочення – це скорочення слова у письмовій мові, а лексичне – це скорочення слова у сфері усного спілкування.

Графічні скорочення використовуються тільки на письмі, а в мовленні відтворюються повністю. Лексичні ж скорочення включають усічення, складноскорочені слова, абревіатури. Усічені слова – це слова, утворені шляхом усічення складів. Виділяють чотири групи усічених слів:

- 1) слова з усіченим кінцем;
- 2) слова з усіченою початковою частиною;
- 3) слова, усічені з обох кінців;
- 4) слова з усіченою серединою.

Абревіатури – складно скорочені слова, утворені з перших літер або з інших частин слів, що входять у назву або поняття, які вживаються як в усній, так і в письмовій мові. Л. М. Бойченко поділяє абревіатури на: літерні, звукові, складові, комплексні [4, с. 77–79]. Б. А. Гончаров виділяє три типи абревіатур: ініціальні, складові, змішані [11, с. 145]. О. А. Стишов класифікує абревіатури наступним чином: часткові, ініціальні, комбіновані [38, с. 9].

Акронім – це скорочення, фонетична структура якого збігається із фонетичною структурою загальноживаних слів; це слова, утворені від початкових літер чи складів інших слів і які вимовляються як єдині слова, а не послідовність окремих букв.

Крім того, серед скорочень розрізняються термінологічні та розмовні скорочення. О. Ф. Скороходько зазначає, що скорочення-терміни також за

своєю природою можуть бути текстовими та термінологічними. Текстові скорочення використовуються одним або декількома авторами, причому в кожному окремому випадку вони обов'язково пояснюються авторами в тексті або у примітках. Термінологічні скорочення – це загальноповживані (іноді стандартні) синонімічні короткі варіанти стандартних термінів. Термінологічні скорочення зазвичай зрозумілі фахівцям без пояснень [37, с. 53–54]. Л. І. Вегун у своєму дисертаційному дослідженні розрізняє аббревіатури okazіональні, текстові, загальноприйняті та аббревіатури-інтернаціоналізми [7, с. 6].

Слід зазначити, що у лінгвістиці відзначаються різні підходи до розгляду як аббревіатурного способу словотвору, так і аббревіатурних номінацій, оскільки серед дослідників немає єдності у виявленні основних ознак скорочених одиниць. Таким чином, проблема статусу скороченої номінації полягає у питанні про те, чи є аббревіатура новим словом чи варіантом корелята (прототипу), тобто вторинною одиницею, яка нерідко в теорії аббревіації висувається на перший план.

Деякі лінгвісти вважають, що аббревіація – це «найсуб'єктивніший», найбільш штучний серед усіх словотворчих способів, серед відомих. З цим пов'язані численні особливості аббревіації: проби та помилки при створенні назв, варіативність та okazіональність, інтенсивність діахронічних змін, схильність до регламентації, слабка національна закріпленість та вільна проникність тощо [28, с. 310].

Вимова аббревіатур може варіюватися у залежності від їх типу. Відтак, Т. Сергеева вважає, що аббревіатури варто поділяти на два типи:

1) аббревіатури, семантичний зміст яких дорівнює семантичному обсягу прототипів, які слід розглядати як варіанти останніх. Як правило, цей тип включає термінологічні скорочення, які не відрізняються за значенням від своїх корелятів та використовуються обмежено – лише вузьким колом фахівців. Такі аббревіатури здебільшого незрозумілі для широкої групи носіїв

мови без вихідної повної форми і, зазвичай, не використовуються без розшифровки;

2) аббревіатури, які за своїм значенням відрізняються від корелятивів та здатні самостійно функціонувати у мові (без розшифровки), є новими словами. Такі аббревіатури читаються як слова за нормами звукової системи мови, набуваючи ознак фонетичної оформленості, також вони здатні до словозміни за загальномовними правилами і регулярно відтворюються в процесі комунікації [36, с. 175].

Лінгвіст А. Іскаков, у свою чергу, виокремлює наступні групи аббревіатур:

1) ряд літер (формується з вихідних літер), наприклад: *UK* – *United Kingdom* – Об'єднане Королівство; *BBC* – *British Broadcast Corporation* – Британська трансляційна корпорація; *CBI* – *Confederation of British Industry* – Конфедерація британської промисловості; *PCW* – персональний комп'ютер текстовий процесор. Іноді літери у складі аббревіатур є складами слова, наприклад: *ID* – особа чи посвідчення особи; *TB* – туберкульоз;

2) слово, утворене від цілого і яке зберігає щонайменше один склад вихідного слова, як у наступних прикладах: *Ad* – реклама; *Flu* – грип; *Demo* – демонстрація; *Pub* – публічний будинок; *Sitcom* – ситуативна комедія, *Phone* – телефон. Такий тип аббревіації передбачений і для множини, наприклад: *PP* – *pages* / «сторінки»; *Ff* – *following pages* / «наступні сторінки»; *Mss* – *manuscripts* / «рукописи».

А. Іскаков також розглядає у якості спеціального типу аббревіатур хімічні, математичні формули та інші символи, наприклад: *H₂O* – вода; *Fe* – залізо; & – і; + – плюс; - – мінус [57, с. 27].

У лінгвістиці англійської мови часто також виокремлюють окремий вид аббревіатур – складові скорочення, які утворюються від початкових складів кількох слів, як, наприклад, такі слова: «Інтерпол» (*International police* / «міжнародна поліція»). Складові скорочення зазвичай пишуться в англійській мові з використанням нижнього регістру. Такі аббревіатури можуть писатися

починаючи з великої літери, але при цьому завжди вимовляються як одне слово, а не як окремі літери [32, с. 23].

Дослідники виділяють три типи аббревіатур:

1. Літерні. Складаються з назв початкових літер слів, що входять у вихідне словосполучення.

2. Звукові. Ті, що складаються з початкових звуків слів вихідного словосполучення, яке читається як звичайне слово.

3. Літерно-звукові. Складаються як із назв початкових букв, так і з початкових звуків слів вихідного словосполучення.

В англійській мові аббревіатури або, іншими словами, ініціальні аббревіатури, коли для скорочення використовуються початкові літери складових слів, називаються [14]:

– літерними, коли аббревіатура читається за літерами: *BUP* – *British United Press*, *CND* – *Campaign for Nuclear Disarmament*, *EEC* – *European Economic Community*;

– звуковими, коли аббревіатура читається як слово (акроніми): *OPEC* – *Oil Producing European Countries*, *LAN* – *Local Area Network*, *WAN* – *Wide Area Network*.

Характерною особливістю графічних скорочень є той факт, що та сама аббревіатура може бути прочитана по-різному, що значною мірою залежить від контексту, тому графічне скорочення *fl* можна трактувати як *filter*, *finish line*, *flat*, *Florida*, *foreign language*. Можливий і інший варіант, де те саме слово замінюється декількома способами графічних скорочень, наприклад: *octane number* – *ON*, *O.N.*, *on*, *o.n.*

Найстаріша група графічних скорочень в англійській мові має латинське походження. У цьому випадку скорочення відбувається при написанні латинських слів, тоді як відповідні усні англійські еквіваленти переважно зберігають свою повну форму, наприклад: *eg.* – *For example* (*Latin exempli gratia*), *No* – *number* (*numero*), *am* – *in the morning* (*ante meridiem*), *pa* – *a year* (*per annum*), *lb* – *pound* (*libra*), *d* – *penny* (*dinarius*), *ie* – *that is* (*idest*) та ін. У

деяких випадках вимовляються тільки початкові літери, наприклад: *am* [ei'em], *p.m.* [Pi: 'em] тощо. У таких випадках ці новотвори можна розглядати як лексичні початкові (ініціальні) скорочення.

Найчастіше аббревіації позначають терміни, назви груп та організацій та утворюються за початковими літерами, наприклад: *Business Communication Centres* → *BCCs*; *Anti-Iraqi Forces* → *AIF*; *post-feminist woman* → *PFW*; *the countries of Brazil, Russia, India and China viewed as a group of emerging economies with large potential markets* → *BRIC*.

Продуктивність аббревіації пояснюється збільшенням ролі синтаксичного словотвору в сучасній англійській мові, що стає джерелом значної кількості аббревіатур, що позначають назви особи: *economic advisor* → *EA*; *transfer agent* → *TA*.

Абревіація характеризується тим, що скорочене слово перестає бути єдиним словесним позначенням відповідного поняття, а функціонує у мові поруч із повним словом, від якого воно утворилося: *PM* ← *Prime-Minister*. Таким чином, аббревіація – це скорочення лінгвістичних одиниць, у результаті якого ціле замінюється частиною, що представляє все ціле [39, с. 25].

Абревіатури в нелітературних підсистемах представлені літерними скороченнями словосполучень, наприклад: *AKA* (*also known as*), *BLT* (*bacon, lettuce and tomato*), *DOM* (*dirty old man*), *MCP* (*male chauvinist pig*), *OTT* (*over the top*), *QBI* (*quite bloody impossible*), *VJ* (*video jockey*). Широке поширення мають також акроніми, які найбільш поширені у жаргоні бізнесу та ділової сфери, наприклад: *yuppie* (*young upwardly mobile professional person*), *dinky* (*double income, no kids*), *NIMBY* (*not in my backyard*), *OINK* (*one income, no kids*).

У мовленні такі позначення-скорочення частини вимовляються як повні слова. Деякі загальноприйняті та окремі специфічні графічні скорочення сучасної англійської мови представлені у табл. 1.2.:

Таблиця 1.2.

Графічні скорочення сучасної англійської мови

Скорочення	Повне слово	Переклад
<i>sec.</i>	<i>second</i>	секунда
<i>gm.</i>	<i>gram</i>	грам
<i>cm.</i>	<i>centimeter</i>	сантиметр
<i>qt</i>	<i>quart</i>	кварта
<i>cc</i>	<i>cubic centimeter</i>	кубічний сантиметр
<i>m.p.h.</i>	<i>miles per hour</i>	миль за годину
<i>kph</i>	<i>kilometres per hour</i>	км/год
<i>ft.</i>	<i>foot</i>	фут
<i>lb</i>	<i>libra</i>	лібра
<i>in.</i>	<i>inch</i>	дюйм
<i>a / r</i>	<i>at the rate</i>	за швидкістю
<i>o / s</i>	<i>outside</i>	поза
<i>av.w.</i>	<i>average width</i>	середня ширина
<i>c.a.i.</i>	<i>current annual increment</i>	поточний річний приріст
<i>r.o.w.</i>	<i>right-of-way</i>	смуга відведення

Серед наведених графічних скорочень можна назвати кілька семантичних груп, зокрема:

- дні тижня, як: *Tue – Tuesday, Mon – Monday*;
- назви місяців, наприклад: *Sep – September, Apr – April, Aug – August*;
- географічні назви, наприклад, назви графств у Великій Британії: *Yorks – Yorkshire, Berks – Berkshire* тощо;
- назви штатів у США, наприклад: *Ala – Alabama, Calif – California, Alas – Alaska*;
- звернення, наприклад: *Mrs, Mr, Ms, Dr*;
- військові звання: *col – colonel, capt – captain, sgt – sergeant*;

- наукові ступені, такі як: *DM – Doctor of Medicine, BA – Bachelor of Arts*;
- одиниці часу, довжини, ваги, наприклад: *f./ft – foot / feet, in. – inch, sec. – second, mg. – milligram* тощо.

І. С. Белікова класифікує абрєвіатури англійської мови на нетрадиційні (нестандартні), фразові та комбіновані [3, с. 24]. Нетрадиційні чи нестандартні абрєвіатури включають такі, у яких замість перших літер слів, від яких вони утворені, використовують цифри та / або літери. Вимова такого типу абрєвіатур збігається в англійській мові з вимовою певних слів у словосполученні. Окрім того, І. С. Белікова виділяє два основні види використання таких скорочених форм: абрєвіація та «літерно-цифрова» абрєвіація [3, с. 26].

Літерно-цифрові абрєвіатури, здебільшого, позначають види діяльності людини у віртуальній реальності, а також можуть стосуватися бізнес-відносин, економічних транзакцій та ін., наприклад: *B2C (business-to-consumer), B2B2C (business-to-business-to-consumer), C2C (consumer-to-consumer)* [62, с. 28–45]. Широкого поширення у віртуальному просторі набули також буквенно-цифрові абрєвіатури-«патерни», наприклад: *4 – For, 4Ever, Xtra, Xpress, Any1 – Anyone, 2L8 – Too Late, BBL8R – Be Back Later, B4N – Bye For Now, L33T – Elite, W8 – Wait, NE1 – Anyone, W8N – Waiting* та ін. Використання цих та подібних абрєвіатур прискорює набір тексту користувачем, сприяє швидкій передачі повідомлень та отриманню інформації.

Натомість, до комбінованих абрєвіатур І. С. Белікова відносить поєднання фразових та нетрадиційних абрєвіатур. Відтак, у фразових абрєвіатурах замість перших літер слів використовуються цифри або літери, при цьому їхня вимова збігається в англійській мові з вимовою відповідних слів, наприклад: *U* замість *you*, *4 (four)* замість *for*, як у наступному реченні: *W84M – Wait for me* [3, с. 68].

Фразовими абрєвіатурами, які широко застосовуються у повсякденному спілкуванні у розмовних фразах і словосполученнях є, наприклад, такі:

AAMOF (As A Matter Of Fact); IMHO (In My Humble Opinion); GON (God Only Knows); TTYL (Talk To You Later); DIAFYO – Did I Ask For Your Opinion?; TYVM (Thank You Very Much); NSD – Never Say Die; HAND – Have A Nice Day; GMAB – Give Me A Break; LMK – Let Me Know; OV – Opinions Vary; WYSIWYG – What You See Is What You Get; MLNW – Make Love Not War; RIP – Rest In Peace; PMFJI – Pardon Me for Jumping In; RTM – Read The Manual; RYS – Read Your Screen; TBYB – Try Before You Buy; TFFT – Thanks For The Thought; TFTI – Thanks For The Information; YHNWOK – You Have No Way Of Knowing; YW – You're Welcome.

I. С. Белікова також пропонує класифікацію речень та їх елементів, від яких можуть утворюватися фразові та комбіновані аббревіатури:

1) розповідні, спонукальні, окличні та запитальні речення (*YIU – Yes, AYT – Are you there?, I understand, BYKT – But you know that ...; GTSY – Glad to see you; HTH – Hope that helps, WB – Welcome back, TYVM – Thank you very much, HAGO – Have a good one*);

2) частини складносурядних або складнопідрядних речень (*IIRC – If I remember correctly ...*);

3) скорочені варіанти розповідного або питального речення, наприклад: (*BBL – [I'll] Be back later*) [3, с. 30–31].

Абревіатурами, що широко використовуються, особливо у ході спілкування через Інтернет, також є наступні скорочення: *GAL – Get A Life; HAND – Have A Nice Day; JAM – Just A Minute; TGIM – Thank's God it's Monday; BANANA – Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything, NOTE – Not over there, either*. Деякі з цих аббревіатур переходять в усне мовлення, а пізніше отримують можливість бути включеними до системи мовних одиниць загального вжитку.

Оскільки в основу дослідження взято тезу, що терміни «аббревіатура» та «скорочення» є повними синонімами, ця класифікація є найбільш підходящою для опори у подальшому розгляді теми. У свою чергу, вчені, які вважають

абревіатуру вужчим поняттям, розглядають її як тип скорочення. У цьому випадку абревіатури поділяються на:

- акроніми (*radio detection and ranging – radar*);
- літерні абревіатури (*National Aeronautics and Space Administration – NASA*);
- усічення (*influenza – flu*).

Деякі дослідники виділяють в окремий тип абревіатури, які збігаються з англійськими словами (*National Organization of Women – NOW*), інші зараховують їх до акронімів.

Р. Квірк у своїй книзі «*A Grammar of Contemporary English*» наводить класифікацію, у якій розглядає три типи абревіації як три різні способи словотвору. Ця класифікація викликає особливий інтерес, адже вона кардинально відрізняється від інших як за використаною термінологією, так і за структурою. Для позначення цих типів абревіатур автор використовує терміни «*Clipping*», «*Blends*» та «*Acronyms*»:

1) *Clipping* (відсікання – віднімання одного або декількох складів вислову):

- a) початку слова (*airplane – plane*);
- b) кінця слова (*examination – exam*);
- c) початку та кінця слова (*refrigerator – fridge*).

2) *Blends* (злиття – слова утворення шляхом з'єднання частин кількох слів (*breakfast + lunch = brunch*)).

3) *Acronyms* (акроніми – слова утворені з ініціальних літер (або великих частин) слова, які становлять описову фразу чи власне ім'я).

a) *alphabetisms* (буквені акроніми – акроніми, які вимовляються за літерами):

i) акроніми, в яких буква представляє окреме слово (*The United Nations – UN*);

ii) акроніми, в яких буква представляє з'єднані або окремі частини слова (*identification card – ID, general headquarters – GHQ*).

b) акроніми, які вимовляються як слова (*United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO*). Деякі вчені під час упорядкування класифікації аббревіатур застосовують зовсім інший підхід. Наприклад, у одній з класифікацій аббревіатури поділяються на чотири типи:

- 1) синтаксичний:
 - a) семантико-синтаксичний (наприклад: *private soldier – private*);
 - b) морфолого-синтаксичний (наприклад: *baby-sitter – sitters*);
- 2) фонеморфологічний (наприклад: *professor – prof*);
- 3) фонографічний (наприклад: *World Health organization – WHO, maximum – max*);
- 4) змішаний (наприклад: *science fiction – sci-fi*).

Загалом, виділяють два типи аббревіатур: лексичні (*information – info*) і графічні (*street – st, please turn over – p.t.o.*). Лексичними автор вважає аббревіатури, які використовуються однаково як в усному, так і в писемному мовленні, у той час як графічні використовуються тільки в писемному, а в усному мовленні замінюються на повну форму. До графічного типу належать скорочення назв днів тижня (*Saturday – Sat*), місяців (*October – Oct*), військові звання (*sergeant – sgt*), наукові ступені (*Doctor Litterarum – D Litt*), одиниці виміру (*gram – gr.*) тощо.

Також слід зазначити, що до цього типу зараховуються скорочення, запозичені з латинської мови, відповідно, в мовленні вони замінюються на повну форму латинських слів (*exempli gratia – e.g.*). Також у мовленні вони можуть замінюватися на англійські еквіваленти (*for example – e.g.*). У деяких випадках латинські скорочення вимовляються за буквами (*Anno Domini – A.D., ante meridiem – a.m.*). Деякі латинські скорочення можуть змінювати своє значення, виходячи з контексту (*post meridiem – p.m., post mortem – p.m.*).

В цілому ж, графічні скорочення є дуже поширеними в англійській мові, як і інші типи скорочень. Скорочення виконує у текстах англійської переважно функцію економії. Крім того, лексичні скорочення активно використовуються і в мовленні, особливо – в розмовній мові. Скорочення є важливим елементом

сленгу, вживаються як професіоналізми, зустрічаються як у художніх, так і в наукових текстах англійської мови.

1.3. Місце абрєвіатури у політичній термінології

Найбільш розвинені мови світу включають до свого лексичного складу такий пласт слів, як терміни. Незважаючи на значну кількість наукових робіт, присвячених термінам і термінології, інтерес до цього предмету дослідження не згасає. Зокрема, і по сьогодні в лінгвістичній науці не затвердилося єдине, загальноприйняте визначення поняття «термін» [29, с. 20].

Термін – це словесне позначення поняття, що входить в систему понять певної області професійних знань. Термінологія як сукупність термінів становить частину спеціальної лексики. Термінологія має тривалий шлях свого формування. Цей шлях починається разом з формуванням конкретної галузі знання або діяльності [30, с. 136]. Терміни – складні слова та терміні-словосполучення, які є означальними за характером та виражають цілісні поняття, мають різний ступінь смислової розкладності, хоча в будь-якому випадку вони більш стійкі, ніж вільні словосполучення загальноповживаної сучасної англійської мови.

У “Великому енциклопедичному словнику” термін (від лат. “terminus” – межа) визначається як слово або словосполучення, яке позначає поняття будь-якої галузі знання чи сфери діяльності [60, с. 508].

Л. П. Білозерська вважає, що термін відноситься до спеціальної сфери вживання і є найменуванням спеціального поняття [1, с. 15]. С. Влахов та С. Флорін вказують, що терміни позначають чітко визначені поняття, предмети та явища, зазвичай являючи собою однозначні слова без синонімів, які, при цьому, входять до складу “міжнародної” лексики [Ошибка! Источник ссылки не найден., с. 34].

Ж. Г. Мацак зауважує що терміни є основою виключно наукової лексики, а сфера їх вживання обмежується спеціальною та науковою

літературою. Терміни поширюються у мові паралельно з поширенням предмета, який вони позначають. Однак від терміна не можна вимагати «національної приналежності», адже незалежно від свого походження, термін завжди є здобутком всього людства, яка користується ним, так само як і предметом, який цей термін позначає, як своєю “законною” власністю [33, с. 168]. В цілому, більшість визначень сходяться в тому, що термін – це слово (або словосполучення), характерне для певної сфери діяльності, яке служить для позначення спеціального поняття.

М. П. Кочерган вказує, що терміносистема – це сукупність, система термінів у певній галузі наукового або технічного знання, яка обслуговує наукову теорію чи певну наукову концепцію [30, с. 136]. Терміносистеми мов вивчає такий напрямок лінгвістичного дослідження, як термінознавство. Термінознавство – наука, яка вивчає і дозволяє збирати, описувати і представляти терміни, лексичні одиниці, що використовуються у спеціалізованій сфері знань [60, с. 510]. Головним предметом вивчення термінознавства є термін.

В цілому, термінологія як сукупність термінів становить частину спеціальної лексики мови. Спеціальна лексика – це сукупність лексичних одиниць (насамперед термінів) спеціальних галузей знання, що утворює особливий пласт лексики. Витоки спеціальної лексики йдуть углиб століть, у процесі цілеспрямованої професійної діяльності людини створюються нові ідеї, речі, яких раніше не було, а отже, не було і слів на їх позначення. Оскільки неназваними поняттями оперувати важко, діяльність термінологів супроводжується утворенням нових термінів [25, с. 3].

Вважається, що термін може існувати лише як елемент термінології, а також більш широкого явища терміносистеми. В основі ідеї системності термінів та виділення їх в окремі терміносистеми лежить принцип класифікації. Класифікація термінів дозволяє визначити їх ознаки, за якими терміни відокремлюються від інших лексичних одиниць мовної системи. На

сьогодні у лінгвістиці виокремлюють декілька напрямків поділу термінів на групи, ці підходи ґрунтуються на різних принципах класифікації.

За рівнем охоплення наукових галузей терміни поділяють на загальнонаукові та вузькоспеціалізовані, які, у свою чергу, класифікують відповідно до галузей знань і типів діяльності. Загальнонаукові терміни вживаються майже в усіх галузевих термінологіях [34, с. 78]. Це такі загальні терміни, як, наприклад: *system, trend, law, concept, theory, analysis, synthesis* тощо. Слід зазначити, що такі терміни в межах певної термінології можуть конкретизувати своє значення, наприклад: *currency system, drainage system, theory of economic risk*.

Виокремлюють також так звані міжгалузеві терміни, тобто терміни, які використовуються у кількох споріднених або навіть віддалених галузях (так, економічна наука має термінологію, спільну з іншими соціальними, природничими науками) [34, с. 78]. Прикладом міжгалузевих термінів є такі: *depreciation, environmental costs, rehabilitation, technopolis, private property* та ін.). Важливу роль також відіграють вузькоспеціальні терміни – це слова або словосполучення, які позначають поняття, що відображають специфіку конкретної галузі, наприклад: *avantitul, agraf, retouch* тощо.

Політична галузь також послуговується власною терміносистемою. Лексичний склад політичної термінології вкрай широкий і неоднорідний, оскільки включає лексику, пов'язану з державним устроєм, дипломатичною, військовою, космічною, економічною та юридичною сферами. У зв'язку з цим політичними термінами вважаються як назви міжнародних організацій (*The International Atomic Energy Agency – IAEA*) та державних структур (*The Federal Bureau of Investigations – FBI*), так і найменування технічного обладнання, що використовується у військовій сфері (*side-looking airborne radar – SLAR*). Необхідно зазначити, що незважаючи на те, що політичні тексти, такі як статті новин, адресовані широкому загалу, вони нерідко містять терміни, зрозумілі лише обізнаним у політичній сфері.

Політична термінологія англійської містить безліч різних абrevіатур. Це пов'язано з тим, що для політичної лексики характерні багатокomпонентні термінологічні поєднання (*the Association of Southeast Asian Nations – ASEAN*). У цій сфері, заміна повних назв абrevіатурами необхідна, оскільки один і той же багатокomпонентний термін може повторюватися в тексті неодноразово, що збільшує витрачені зусилля та час на відтворення та сприйняття тексту.

Крім абrevіатур, що замінюють багатокomпонентні термінологічні поєднання, політична термінологія включає і скорочені версії окремих термінологічних слів і словосполучень: *Svc Pit (service platoon)*, *private (private soldier)*, *fence (defence)*, *PERFAN (performance analysis)*. Також слід зазначити, що при графічному зображенні абrevіатури можуть використовуватися кілька варіантів їх написання. Розглянемо для прикладу особливості позначення політичного терміну *Chamber of Commerce*: *C of C*; *C.C.*; *CC*; *CoC*; *COC* тощо. Оскільки не складено чітких правил їх написання, в текстах будь-якої спрямованості, включаючи політичні, написання абrevіатурних слів може змінюватись.

У цьому дослідженні ми розглядаємо термін як слово зі спеціальною функцією у конкретній сфері. У зв'язку з цим терміни необхідно розглядати не окремо, а в контексті. Вважається, що зміст висловлювання формується з комунікативного контексту. Якщо розглядати контекст з лінгвістичної точки зору, він включатиме кілька компонентів:

- глобальний контекст (включає у себе зв'язок конкретної ситуації з усім актом комунікації);
- експліцитний контекст (включає сам вираз разом з усіма словами та жестами, пов'язаними з ним);
- вербальний контекст (включає усно або письмово відтворений текст).

Також за областю охоплення контекст поділяється на:

- макроконтекст (має широку область охоплення і має на увазі контекст у межах від одного речення до цілого твору);

- мікроконтекст (має вузьку область охоплення та має на увазі контекст одного речення або навіть словосполучення);
- синтаксичний (контекст у рамках однієї синтаксичної конструкції);
- лексичний (контекст лексичних одиниць, що оточують розглянуту мовну одиницю).

Таким чином за допомогою мікроконтексту мовна одиниця розглядається у власне лінгвістичному плані. У свою чергу, макроконтекст розглядає мовну одиницю у конкретній ситуації з усіма фоновими знаннями. Для правильного розуміння та перекладу аббревіатур завжди необхідно враховувати контекст. Незважаючи на те, що аббревіатури прагнуть однозначності, їх значення може змінюватись в залежності від тематики. Також і всередині однієї теми можуть бути кілька ідентичних аббревіатур. Слід зазначити, що широкість та різноманітність політичної тематики збільшує потребу у розгляді контексту для кожної аббревіатури.

1.4. Основні прийоми та стратегії перекладу аббревіатур

Переклад текстів суспільно-політичної тематики особливо важливий, оскільки мова ЗМІ відображає політичне, економічне та духовне життя суспільства, внаслідок чого вона є предметом постійного наукового дослідження не лише лінгвістів, а й соціологів, істориків, культурологів та психологів.

При роботі з іншомовним текстом перекладач може вдаватися до використання різних прийомів та стратегій перекладу. Основним інструментом при роботі над перекладом для перекладача стають так звані перекладацькі трансформації, які визначаються перекладознавцями як численні та різноманітні перетворення, які забезпечують досягнення перекладацької еквівалентності та адекватності перекладу всупереч розбіжностям у формальних і семантичних системах двох мов. Оскільки перекладацькі трансформації здійснюються над мовними одиницями, які

володіють планом змісту та планом вираження, вони мають формально-семантичний характер, перетворюючи форму й значення вихідних одиниць [26, с. 35].

Для виявлення перекладацьких трансформацій, які можуть використовуватися у процесі перекладу вузькоспеціальних термінів, опираємося на сучасні дослідження та класифікації перекладацьких трансформацій. Так, до лексичних прийомів перекладу відносять:

1. Транскрибування – це запис українськими літерами англійської вимови слова.

2. Транслітерація – є способом перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її графічної форми за допомогою використання літер мови перекладу.

3. Калькування – є способом перекладу лексичної одиниці оригіналу через заміну її складових частин, тобто морфем або слів (у випадку перекладу стійких словосполучень), їх лексичними відповідниками у мові перекладу.

4. Додавання (розширення) – полягає у використанні при перекладі додаткових лексичних одиниць, які дозволяють передати імпліцитні (тобто ті, які маються на увазі, але не виражені лінгвістично) елементів змісту оригінальної одиниці.

5. Опущення (скорочення) – відмова від передачі при перекладі семантично надлишкових слів, значення яких несуттєве або легко відновлюються в контексті.

6. Перестановка (переміщення) – використання найближчої відповідності перекладній одиниці мови в іншій частині висловлювання в тексті перекладу, зміна порядку слідування одиниць перекладу в порівнянні з порядком слідування одиниць оригіналу [26, с. 68–70].

Окрім того, при перекладі термінів перекладач може використовувати лексико-семантичні заміни (генералізація, конкретизація, логічна синонімія, модуляція). Лексико-семантична заміна є способом перекладу лексичних одиниць оригіналу шляхом використання одиниць мови перекладу, значення

яких не збігаються зі значеннями вихідних (англомовних) одиниць, але можуть бути виведені з них контекстуально шляхом залучення логічних перетворень певного типу [27, с. 120]. Звернемо увагу на деякі з видів лексико-семантичної заміни, що можуть використовуватися при перекладі абревіатур:

- генералізація – заміна іншомовної одиниці, що має вужче значення, одиницею мови перекладу з розширеним значенням;
- конкретизація – лексико-семантична заміна одиниці іноземної мови, що має ширше значення, одиницею мови перекладу зі звуженим значенням;
- логічна синонімія – полягає у заміні одиниці вихідної мови одиницею мови перекладу, яка є для цього контексту її синонімом;
- модуляція (або смисловий розвиток) – полягає у заміні слова або словосполучення іноземної мови одиницею мови перекладу, значення якої є логічним наслідком, що витікає зі значення вихідної одиниці [29, с. 66].

У рамках проблеми перекладів політичної термінології складність представляє переклад абревіатур та скорочень, оскільки вони характеризуються цілим рядом лексико-граматичних особливостей, у тому числі передбачають відділення деяких елементів звукової оболонки або графічної форми лексичних одиниць.

Існують найбільш поширені способи перекладу скорочень з англійської на українську мову:

- передача англійського скорочення еквівалентним українським скороченням;
- запозичення англійського скорочення;
- передача англійського скорочення шляхом транслітерації;
- описовий переклад англійської скорочення [33, с. 167].

Переклад, який здійснюється за першим принципом, вимагає наявності стійкого еквівалента в українській мові: наприклад, *PC* – *personal computer* (персональний комп'ютер). Метод запозичення англійського скорочення використовується тоді, коли скорочення є найменуванням будь-якої

специфікації, моделі виробу, наприклад модель літального апарату *B737-200* [29, с. 105].

При перекладі англійського скорочення шляхом транслітерації нерідко вживаються терміни, які вже асимілювалися українською мовою (наприклад, «лазер», «радар»). У разі транскрипції в українському еквіваленті передається вимова, яка збігається за звучанням з оригінальним словом. Наприклад, скорочення *PR* (*Public Relations* – зв'язки з громадськістю) перетворилося на самостійний еквівалент «піар».

При описовому перекладі основною метою є якомога точніший опис сутності іншомовного скорочення, наприклад: *WIDE* (*Wide-angle Infinity Display Equipment*) – призначена для наземних тренажерів ширококутна система пред'явлення візуальної інформації про повітряну обстановку, що надходить від ЕОМ [29, с. 106].

Виходячи з вищесказаного, стає ясно, що переклад скорочень пов'язаний з низкою специфічних труднощів, для подолання яких перекладачеві необхідно завжди звертати увагу на контекст перекладу, щоб досягти його точності, повноти та адекватності.

РОЗДІЛ 2. ВИВЧЕННЯ СТРУКТУРНИХ ТА СЕМАНТИЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК АБРЕВІАТУР В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

2.1. Структурні особливості абревіатур в англomовній політичній термінології

Абревіатури як частина політичної термінології англійської мови поділяються, передусім, на групи відповідно до їх структурних особливостей. Найбільш поширеним типом абревіатур є ініціальні абревіатури. У політичній термінології зустрічаються такі їх підтипи:

1. Звуковий: *ALBA (Bolivarian Alternative for America)*;
2. Літерний: *WTO (World Trade Organization)*, *CSCE (Conference on Security and Cooperation in Europe)*;
3. Літерно-звуковий (змішаний): *UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)*;

Складові абревіатури трапляються відносно рідко. Слід зазначити, що деякі з них оформляються як ініціальні, тобто при їх написанні використовуються тільки великі літери, наприклад: *EURATOM (the European Atomic Energy Community)*. Ініціально-складові абревіатури, що містять як ініціальні, так і складові ланки, є змішаними абревіатурами, наприклад: *AsDB (the Asian Development Bank)*. Проте змішані абревіатури в англійській мові є непродуктивним типом абревіації.

Т. С. Сергєєва пропонує наступну структурну класифікацію абревіатур:

- власне ініціалізм (алфавітизм): *SALT (Strategie Limitation Talks)* – американсько-радянські переговори про обмеження стратегічних озброєнь;
- акроніми: *EU (European Union)*;
- усічення: *cat – the catalyst*;
- злиття: *the prosumer ← the producer + the consumer, telematics ← telecommunications + information technology*.

Загалом же, розглянувши різновиди абревіатур, які виділяють сучасні вчені, ми зупинимося на поділі абревіатур як частини англomовної політичної термінології на наступні три структурні групи:

- ініціальний тип;
- складовий тип;
- складоскладовий тип.

Ініціальний тип включає літерні абревіатури, акроніми, ініціально-складові та ініціально-словесні абревіатури. Під літерними абревіатурами розуміються слова, утворені з перших літер слова або словосполучення, що читається за алфавітною назвою літер (*Social Democratic and Labour Party – SDLP*). Акронімами вважаються буквені абревіатури, які читаються як слово, а не за окремими буквами (*United Nations International Children’s Emergency Fund – UNICEF, American Information Route Toward ma Pro-Life United States – AIR-PLUS*). Ініціально-складові абревіатури є комбінацією абревіатури складового типу та абревіатури ініціального типу (*South Africa – S. Afr.*). Ініціально-словесні абревіатури складаються з абревіатури ініціального типу та повного слова (*Cornish Democrats – Cornish D*).

Абревіатурами складового типу вважаються абревіатури, утворені із застосуванням таких прийомів як апокопа, афереза, синкопа та стягнення. Апокопа – це спосіб скорочення слова шляхом усічення одного чи кількох звуків наприкінці слова (*education – edu*). Афереза – це спосіб скорочення слова шляхом усічення одного або декількох звуків на початку слова (*netmyth – myth*). Синкопа – це спосіб скорочення слова шляхом усічення одного або декількох звуків у середині слова (*Internet – Inet*). Стягнення (синереза) – це спосіб скорочення слів шляхом з’єднання частин кількох слів (*do not – don’t, I will – I’ll*).

Абревіатури складового типу включають в себе складноскладові абревіатури, зрощення, слова-накладки, слова-вставки і складноскорочені слова. Власне складноскладові абревіатури – це скорочення, що складаються з двох і більше початкових складів вихідних слів (*International Network –*

Internet). Зрощення – це скорочення, які складаються з двох і більше кінцевих складів вихідних слів (*Internet citizen – netizen*).

Слова накладки – слова, утворені шляхом поєднання частин двох слів. При цьому слова повинні мати фонетично ідентичну чи схожу частину у місці з'єднання (*back slash – bash*). Слова вставки – слова, утворені шляхом включення одного слова у структуру іншого (*computer communication– communication*). Складноскорочені слова – слова, утворені шляхом об'єднання повного слова з частиною іншого слова (*Internet guide – Netguide*).

Розглянувши різні структурні типи абrevіатур у складі сучасної англomовної політичної термінології, визначимо співвідношення абrevіатур ініціального типу, а також складового та складоскладового типів (рис. 2.1.):

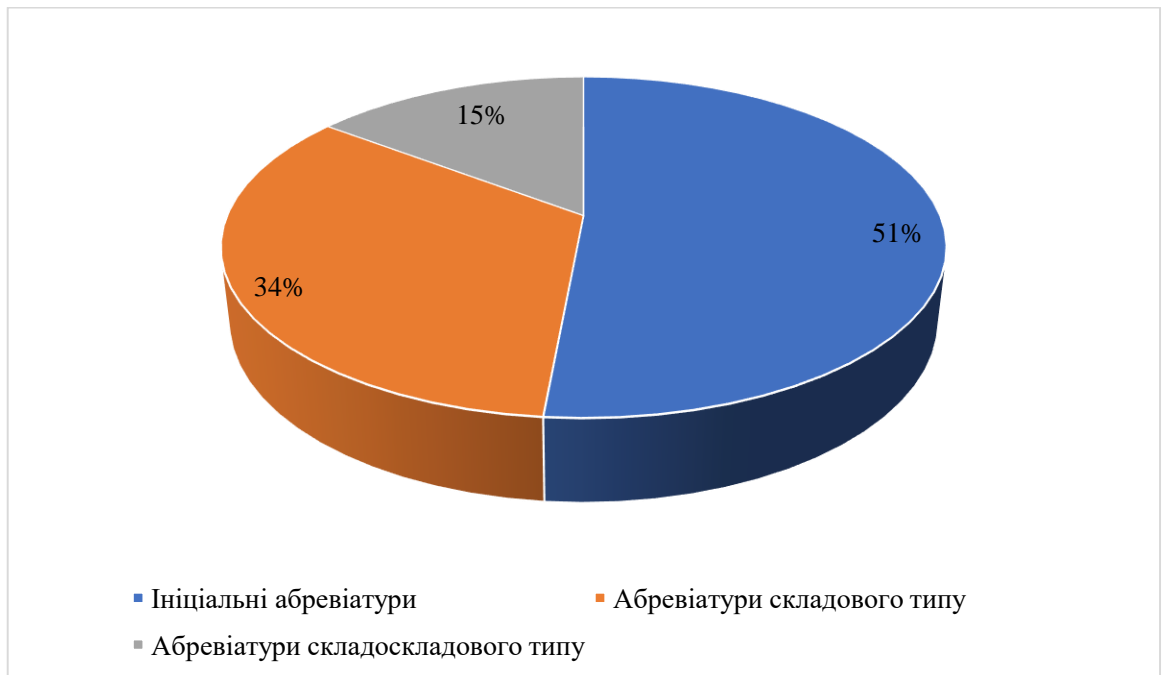


Рис. 2.1. Кількісне співвідношення структурних типів абrevіатур англійської мови

Як показав кількісний аналіз, у корпусі досліджених абrevіатур у складі англomовної політичної термінології (68 одиниць), найбільшу частку становлять ініціальні абrevіатури (51%). Складові абrevіатури становлять 34% від загального числа прикладів, а найменш представлений структурний тип абrevіатур – це складоскладові абrevіатури, їх частка становить всього 15%.

2.1.1. Аббревіатури ініціального типу

Розглянемо аббревіатури різних типів у складі політичної термінології сучасної англійської мови. Аббревіатури ініціального типу є найчастіше використовуваними скороченнями у політичних текстах. Це пов'язано насамперед із тим, що у політичній лексиці використовується багато багатокomпонентних термінологічних словосполучень, наприклад:

Bolton: US “wants UK to leave EU” (BBC, 2019).

У цьому прикладі використано три найпоширеніші ініціальні аббревіатури в англomовних політичних текстах. Це зумовлено тим, що *US*, *UK* та *UN* є одними з найважливіших учасників міжнародних відносин. Крім міжнародної значущості, додатковою причиною частого використання аббревіатур *US* та *UK* в англomовних політичних текстах є те, що політичні тексти цих країн найчастіше пишуться і вимовляються англійською мовою і вони використовують ці аббревіатури в текстах локального характеру.

Також у зв'язку з тим, що *UK* була членом *UN*, у локальних політичних текстах часто згадується і аббревіатура *UN*. При цьому їх повними назвами є *United States of America*, *United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland* та *United Nations Organization*. Якщо аббревіатури *USA* і *UNO* досить часто зустрічаються в англomовних політичних текстах, то аббревіатури *UKGBNI* або *UKOGBANI* згадуються вкрай рідко. Це показує прагнення політичної англійської мови до стислості, але при цьому – чіткості та інформативності.

Mr Rodhouse told MPs that while numbers have dipped, that is mainly because of the choppy waters. They said a fourth cutter, HMC Protector, is available to be deployed – but is not currently in the Channel (The Sun, 2019).

Першим скороченням ініціального типу в цьому уривку є аббревіатура *MP*. При цьому існує безліч слів і словосполучень, які можуть мати аббревіатурну форму *MP*: *multiprocessing*, *massproduction*, *microprocessor*, *mail payment*, *Marine Pollutant*, *Military Police*, *Missed person*, *Multilink Protocol*,

Macro Parameter і т. д. Однак, у політичній сфері це скорочення найчастіше розшифровується, як *Member of Parliament*.

У другому випадку аббревіатура *HMS Protector* є скороченням-назвою військового судна. Однак для розуміння цього тексту знання повної форми аббревіатури *HMS Protector* не є необхідним. Оскільки «*HMS Protector*» є військовим судном Великобританії, його назву можна зарахувати до політичної лексики.

APD is levied on airline passengers aged 16 and over who are departing from UK airports.” “*Robert Halfon says “a fuel duty rise would hit the NHS and food prices too because of the increasing costs of transportation”* (The Sun, 2019).

Враховуючи контекст, повною формою аббревіатури *APD* є *Air Passenger Duty*. Однак існують інші словосполучення, пов’язані з авіацією, яким підходить ця аббревіатура таких як *Air Pollution Division*, *Air procurement directive*, *Air procurement district* і *Air Products*. Незважаючи на те, що спочатку аббревіатури прагнули до однозначності, в сучасній англійській мові існує безліч ідентичних скорочених форм, у тому числі й в одній і тій же сфері.

Друга аббревіатура *NHS* також має безліч варіантів розшифровки: *Non Hospital Surgery*, *National Honor Society*, *Nederland High School*, *National Helicopter Services*. При цьому в уривку, наведеному вище, контекст не вказує на точну тематику цього скорочення. Однак при детальному розгляді варіантів, можна з’ясувати, що найбільш підходящим варіантом для цього випадку є розшифровка *National Health System*.

Стаття, з якої було взято наведений вище уривок, є більш спеціалізованою, оскільки в ній використані аббревіатури, що рідко зустрічаються. Це ускладнює сприйняття інформації для читача. При цьому в тексті не наведено повних форм скорочень. Незважаючи на те, що політичні тексти розраховані на масового читача, деякі локальні політичні тексти будуть легкими для сприйняття лише місцевому населенню та людям, добре обізнаним у цій сфері. У цьому випадку, стаття більшою мірою адресована жителям Великобританії. Читач, який не проживає на території

Великобританії і не обізнаний в їх локальній політиці для повного розуміння цього тексту, буде змушений використовувати сторонні ресурси.

У статті, з якої було взято наступний уривок, йдеться про ветерана війни в Афганістані, його лікування та фінансування. Виходячи з контексту, можна зрозуміти, що згадані в уривку скорочення належать до медичної та військової сфер. Таким чином, можна визначити, що повною формою аббревіатури *MoD* є словосполучення *The Ministry of Defence*, повною формою *NHS* – *The National Health Service*, а повною формою *MBE* – *Member of the Order of the British Empire*. Вони є буквеними аббревіатурами ініціального типу:

*Last night his mum Diane Dernie confirmed the **MoD** and **NHS** have finally agreed a bespoke care package for him. He received an **MBE** in 2013 (David Willetts, 2019).*

Ці скорочення можна вважати термінологічними словами політичної сфери, оскільки, аббревіатура *MoD* позначає міністерство, що є частиною державного устрою Великобританії, *NHS* означає державну установу в медичній сфері Великобританії, а *MBE* означає почесну нагороду, що призначається королевою Великобританії за заслуги.

Можна виокремити ще одну особливість використання ініціальних аббревіатур у політичних текстах. При первинному використанні слів, що мають аббревіатурну форму складового типу, використовується повна форма. Особливістю аббревіатур ініціального типу є і те, що при первинному використанні після повної форми у дужках пишеться скорочена форма вислову. Наприклад, при першій згадці використовується *The Middle East and North Africa (MENA)*, а при повторному лише скорочення *MENA*.

У деяких випадках замість написання аббревіатури в дужках використовуються фрази як *known as*. Повна форма *Australian Department of Foreign Affairs and Trade* замість скорочення *ADFAT* в аббревіатурній формі має варіант *DFAT*. Це пов'язано з тим, що ініціальна літера *A* означає належність цієї установи до Австралії. У зв'язку з цим, для розуміння надалі що йдеться саме про австралійську установу, показувати цю приналежність не є

необхідним. Це також підтверджує прагнення максимального скорочення при утворенні аббревіатур.

Слово *ISIS* є однією з найчастіше використовуваних аббревіатур. Це обумовлено тим, що ця аббревіатура позначає міжнародну терористичну організацію, яку згадують у багатьох політичних текстах військової та дипломатичної спрямованості. Це обумовлено актуальністю проблеми терористичних організацій у міжнародних відносинах. Для позначення цієї організації часто використовується ще більш скорочена форма *IS* (*The Islamic State*). Повною формою аббревіатури *ISIS* є *The Islamic State of Iraq and the Levant*.

Оскільки назва була запозичена з арабської мови, її ініційна та повна форми не збігаються. Це пояснюється тим, що останньою ініціальною літерою *S* позначається слово *ash-Sham*, яке є арабським еквівалентом англійської назви *Levant*. Також в англійських політичних текстах іноді може використовуватися аббревіатура *ISIL*, проте вона зустрічається вкрай рідко. Скорочена форма арабською мовою є акронімом *Daesh*.

Абревіатура *UNESCO* має повну форму *United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization* і позначає установу *UN* з питань освіти, науки та культури. Вона як і *NATO* є акронімом і читається як «ju: 'nes.kou». У політичній термінології кількість акронімів менша, ніж буквених аббревіатур, проте їх кількість залишається значною. Особливо часто вони зустрічаються у назвах міжнародних організацій.

Абревіатура *NATO* з розшифровкою *North Atlantic Treaty Organization* може писатися не великими літерами, а як *Nato*. Це пояснюється тим, що ця аббревіатура є акронімом. Оскільки акроніми вимовляються як слово, іноді вони можуть і писати як не аббревіатурне слово. Слід зазначити, що така форма написання використовується рідко, у зв'язку з тим, що вона може призвести до неправильного сприйняття читачем інформації. Тож, така форма написання допустима лише для найвідоміших акронімів.

Скорочення *GOP-leaning* є аббревіатурою ініціально-словесного типу, оскільки комбінує у собі буквену аббревіатуру *GOP* і окреме слово *leaning*. *GOP* означає неофіційну назву республіканської партії США і має повну форму *The Grand Old Party*. При цьому ця партія має ще одну неофіційну назву з ідентичною аббревіатурою «*God's Own Party*».

2.1.2. Аббревіатури складового та складоскладового типу

Незважаючи на те, що ініціальний тип аббревіатур найчастіше використовується в політичних текстах, аббревіатури складового типу також є незамінною частиною англomовної політичної термінології. Це, наприклад, військові звання у формах звернення. Так як це форми звернення, вони найчастіше використовуються разом з іменами: *Gen. Zubair Mahmood Hayat*. Найчастіше використовують прийом «апокопа». Аббревіатура *Gen.* має повну форму *General*. У свою чергу, у зверненні *Adm. Philip Davidson* аббревіатура *Adm* є скороченням від *Admiral*. Слід зазначити, аббревіатурні звернення використовуються лише на письмі. У мовленні вони замінюються на повні форми слів.

У політичній лексиці скорочення використовуються у формах звернення не лише військової тематики, а й у скороченнях деяких державних посад. Як приклад можна навести такі аббревіатурні форми звернення як *Gov. Phil Murphy* та *Lt. Gov. Sheila Oliver*. Ці аббревіатури означають посади місцевого управління. Скорочення *Gov.* має повну форму *Governor* та позначає посаду губернатора, голову великої адміністративно-територіальної, федеративної одиниці. У свою чергу *Lt. Gov.* розшифровується як *Lieutenant Governor* та позначає посаду заступника губернатора.

Скорочення *Sen.* також є аббревіатурною формою звернення. Воно має повну форму *Senator* і позначає посаду в системі державного устрою США. Також складові аббревіатури часто використовують для скорочення географічних найменувань, таких як назви міст, штатів, країн, континентів

тощо. Прикладом може слугувати аббревіатурна форма назви країни *Ind.* Її повною формою є *Indiana*, що позначає назву штату в США. Також можна навести кілька прикладів аббревіатур, що часто використовуються і позначають географічні найменування: *Eng.* – *England*, *Afr.* – *Africa*, *Ala* – *Alabama*. Також для позначення частини континенту, міста чи країни можуть використовуватися сторони світла разом із скороченням: *North Amer.* – *North America* або *S. Au.* – *South Australia* тощо.

Абревіатура *rep.* має кілька повних форм, що використовуються в політичній лексиці. Є дві основні розшифровки, що використовуються у цій сфері. Це скорочення можна розуміти як *representative* (представник Конгресу США), або ж як назву однієї з основних партій США *Republican*. Для англомовних політичних текстів характерне використання складових скорочень назв партій. Так само можна скоротити й назву іншої політичної партії США *Democrats* – *Dems.*

Абревіатура *op-ed* розшифровується як *opposite editorial* і часто використовується в політичних текстах, таких як статті новин у газетах і на медіа-порталах. Вона означає, що далі в тексті буде виражена особиста думка автора.

Слово *Brexit* є найчастіше використовуваною складовою аббревіатурою в сучасній англомовній політичній лексиці. Воно утворене від *Britain* та *exit* і означає намір Великобританії залишити Європейський Союз. Оскільки ця тема була однією з найактуальніших протягом кількох років, термін *Brexit* у сучасних англомовних політичних текстах використовується дуже часто. Також це слово слід вважати складноскороченим оскільки воно утворене шляхом об'єднання повного слова *exit* з частиною іншого слова *Br.*

2.2. Семантичні групи абревіатур в англомовній політичній термінології

Незважаючи на те, що у текстах політичного характеру використовується спеціальна політична термінологія, безліч політичних термінів, зокрема й абревіатур, перейшло у мову широкого загалу. Ця риса характерна лише політичній сфері. Це обумовлено тим, що усні та письмові політичні тексти розраховані на масового адресата. Слід зазначити, що з розвитком міжнародних відносин, лексичний склад політичної термінології постійно поповнюється, зокрема і абревіатурами, за допомогою назв міжнародних та локальних організацій та нових понять. Оскільки лаконічний виклад інформації – одна із основних рис політичних текстів, абревіатура є дуже важливим компонентом політичної терміносистеми.

В англомовних політичних текстах абревіатури найчастіше використовуються для позначення:

- міжнародних організацій (*United Nations Foodand Agricultural Organization – UNFAO, Shanghai Cooperation Organization – SCO*);
- міжнародних програм (*United Nations Environment Program – UNEP*);
- міжнародних форумів (*Asia-Pacific Economic Cooperation – APEC*);
- важливих міжнародних подій (*Conventional Forces in Europe Treaty – CFE Treaty*);
- геополітичних утворень (*The League of Arab States – LAS*);
- військових звань (*Major General – Maj. Gen.*);
- форм звернення (*mister – Mr, doctor – Dr*);
- абревіатури геополітичних утворень: *EU (European Union)*;
- назви державних органів: *PNA (Palestinian National Authority)*;
- назви механізмів, що використовуються при регулюванні міжнародної ситуації: *NRC (NATO-Russia Council)*;

– стратегії, які пропонують міжнародні організації та спільноти: *GCS (United Nations Global Counter-Terrorism Strategy)* [3].

Варто зазначити, що у політичних текстах також часто присутні аббревіатурні назви країн, такі як *UK (United Kingdom)* і *US (United States)* або *USA (United States of America)*, оскільки ці країни беруть активну участь у міжнародних відносинах. Також деякі новинні медіа-портали та газети мають аббревіатурні назви (*British Broadcasting Corporation – BBC*).

Окрім того, проведений аналіз семантичних особливостей аббревіатури як частини англійської політичної термінології, показав, що можна виокремити такі семантичні групи цих лексем:

1. Аббревіатури та скорочення підмови військової термінології. Підмова військової термінології є одним з основних джерел збагачення аббревіації в сучасній англійській мові. Численні скорочення від назв видів озброєння, військових організацій, посад та звань вже давно стали невід’ємною частиною лексики газетно-публіцистичного стилю. Наприклад: *ICBM – intercontinental ballistic missile* (міжконтинентальна балістична ракета, МБР); *IRBM – intermediate range ballistic missile* (балістична ракета середньої дальності).

2. Аббревіатури та скорочення від назв державних організацій. Варіативними можна назвати і аббревіатури та скорочення від назв державних організацій, вони використовуються практично у кожній газетній чи журнальній статті на суспільно-політичну тему. Наведемо приклади аббревіатур від назв найвідоміших організацій: *AA – Automobile Association* (автомобільна асоціація); *AAUN – American Association for the United Nations* (Американська асоціація сприяння ООН).

3. Аббревіатури від юридичної термінології. У сучасному світі юриспруденція більше не є вузькоспеціальною областю, вона огортає всі сфери повсякденного життя. Що й спричинило широке поширення юридичних термінів у ЗМІ. З одного боку, це пов’язано з високим рівнем криміналу та активним висвітленням усіх цих подій у друкованих виданнях. Наприклад,

ECJ (Європейський суд); *FBI* (Федеральне бюро розслідувань); *LCIA* (Лондонський міжнародний третейський суд).

4. Аббревіатури від науково-технічних термінів. Усі галузі нашого життя нерозривно пов'язані з науково-технічним прогресом. Часто зустрічаються статті, що описують відкриття у різних сферах знань, відкриття нових підприємств, досягнення високих технологій, унікальні медичні операції, які здійснюються у провідних світових лікувальних центрах, тощо. Наприклад, *e-mail* – *electronic mail* (електронна пошта); *intercom* – *intercommunication* (інтерком, система зв'язку).

5. Аббревіатури від слів загальної семантики. Серед усіх лексико-семантичних груп аббревіатур та скорочень, що використовуються у текстах газетно-публіцистичного стилю, важливе місце відведено аббревіатурам та скороченням від слів загальної семантики. Наприклад, *a/c* – *account* (рахунок); *abt* – *about* (приблизно, близько); *amt* – *amount* (кількість).

Тематика сучасних англomовних газет та журналів досить різноманітна, звідси висновок, що також різноманітні й ті галузі людської діяльності, у яких виникають та функціонують аббревіатури та скорочення. Це обумовлює розглянуті семантичні групи аббревіатур в англійській мові.

2.3. Функціональні особливості вживання аббревіатур в англomовній політичній термінології

Для детального розгляду функціональної значущості політичних аббревіатур їх необхідно вивчати у рамках контексту. Слід зазначити, що не всі аббревіатури, що зустрічаються у політичних текстах, є термінами, і слід диференціювати термінологічні та нетермінологічні слова, наприклад:

The President said his talks with the North Korean leader broke down without a deal after Kim insisted the US lift all sanctions (CNN, 2019).

У цьому уривку присутня одна з найбільш часто використовуваних аббревіатур – *US*. *US* може бути скороченою формою таких слів та

словосполучень, як *ultrasonography, unavailable state, unserviceable, utility station, ultrasonic scanning, Uniform System, Ultimate Service* тощо. Однак з контексту нескладно зрозуміти, що ця аббревіатура розшифровується як *United States*, що є скороченою формою від *USA (United States of America)*.

У наступному прикладі аббревіатура *SAT* є аббревіатурою ініціального типу. У цьому випадку, не знаючи контексту, можна легко припуститися помилки, як у значенні аббревіатури, так і в її вимові:

Trump directed him to threaten schools so they'd never release his grades or SAT scores (CNN, 2019).

Існує дві основні розшифровки аббревіатури *SAT*. У першому випадку *SAT* це *Standard Assessment Task*, іспит, що складається дітьми в Англії та Уельсі для визначення програмного рівня, якого вони досягли. У цьому випадку аббревіатура *SAT* є акронімом і вимовляється як слово (*sæt*). У другому випадку *SAT* це *Scholastic Aptitude Test*, іспит, який складається учнями у США для вступу до вищих навчальних закладів. Тут аббревіатура *SAT* не є акронімом і читається за буквами (*es, eɪ' ti*).

Оскільки наведений вище уривок взято зі статті американського медіа-порталу CNN, з великою ймовірністю йдеться саме про американський іспит «Scholastic Aptitude Test». Аббревіатуру *SAT* можна вважати терміном, оскільки цей іспит є частиною державного устрою у сфері освіти і може фігурувати у міжнародних політичних текстах, адже іноземні громадяни з усього світу можуть скласти цей іспит для вступу до американських вузів.

У наступному прикладі аббревіатура *dems* безумовно є термінологічним словом політичної лексики, оскільки воно означає політичну партію США:

But Cohen's testimony does provide a road map, of sorts, that Dems can use as they investigate the President (CNN, 2019).

Слід зазначити, що у політичних статтях автори наводять деякі термінологічні слова, що мають аббревіатурні форми, у повній формі за першої згадки. У цьому уривку при першій згадці терміна *Democrats* використовується повна форма, а аббревіатурна форма лише при повторній

згадці. При аналізі цієї абрєвіатури виникає складність у виявленні використаного при скороченні прийому. Вона може бути утворена за допомогою прийому синкопи, адже при утворенні цієї абрєвіатури збережені початкова та кінцева частини вихідного слова та відбувається усічення середини слова. Також використаним прийомом може бути апокопа з додаванням закінчення *-s* для позначення множини. Оскільки у формі однини, скороченою формою слова *democrat* є *dem*, можна дійти висновку, що абрєвіатура складового типу *dems* утворена з допомогою прийому «апокопа».

EdBuild's CEO said local governments should rethink how school districts are drawn and noted the funding gap is a vestige of America's segregated past (CNN, 2019).

“EdBuild” є складоскладовою абрєвіатурою, оскільки складається зі складового скорочення, утвореного прийомом «апокопа»: *Ed* (*education*) та повного слова *build*. Оскільки слово *EdBuild* є назвою організації зі сфери освіти США, можна дійти висновку, що воно може вважатися соціально-політичним терміном. *CEO* є літерною абрєвіатурою ініціального типу, з повною формою *chief executive officer*. Абрєвіатура *CEO* використовується для позначення глави компанії. Незважаючи на те, що цей термін належить швидше до ділової термінології, у зв'язку з тим, що голови великих компаній часто присутні в політичних текстах і є учасниками політичних подій, цей термін можна зарахувати до політичної лексики.

They're new pics of Jupiter taken by NASA's Juno spacecraft (CNN, 2019).

Скорочення *pics* є абрєвіатурою складового типу, утвореним прийомом «апокопа» з додаванням індикатора множини, закінчення *-s*, повною формою є слово *pictures*, що позначає зображення або фотографії. Скорочення *pics* не є термінологічним словом політичної мови, оскільки воно використовується у всіх сферах. У свою чергу, слово *NASA* є абрєвіатурою ініціального типу та розшифровується як *National Aeronautics and Space Administration*. Також *NASA* є акронімом і читається як цілісне слово ('næs.ə). Це скорочення є

політичним терміном, адже «NASA» є державною установою США в космічній сфері та часто згадується в політичних текстах.

Те, що всі наведені вище приклади були взяті з однієї статті, показує, яку велику значимість мають аббревіатури в політичних текстах. Використання в статті повних форм аббревіатур значно збільшило б час і зусилля на їх написання і прочитання, а також стаття була б не такою лаконічною, що ускладнило б сприйняття інформації, закладеної у тексті.

Загалом же, проаналізувавши уривки політичних статей різних джерел, можна зробити кілька висновків щодо використання політичних аббревіатурних термінів у політичних текстах. Наприклад, деякі аббревіатурні форми мають ще більш короткі скорочення, як от *UKOGBANI*, *UKGBNI* та *UK* (*United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland*) або *US* та *USA* (*United States of America*).

Оскільки у більшості аббревіатур існує кілька варіантів розшифровки, значення скорочення необхідно шукати, виходячи з контексту. Однак, у деяких випадках для аббревіатури можуть існувати кілька різних розшифровок в одній тематиці. Це свідчить, що попри прагнення як термінів, і самих аббревіатур до однозначності, насправді скорочення стають дедалі багатозначнішими. Це пов'язано з безперервним утворенням у політичній лексиці багатокomпонентних термінів.

У деяких випадках запозичення назви для якого-небудь терміну можуть з'явитися кілька варіантів перекладу, разом з цим і кілька варіантів аббревіатур. Наприклад *The Islamic State of Iraq and the Levant* та його скорочені форми *ISIS* та *ISIL*. Це свідчить, що аббревіатура перестала бути самостійним позначенням терміна, а становить лише його скорочену форму. У деяких випадках найбільш широко відомі акроніми можуть писатися не ініціальною формою, а як слово. Наприклад, під час використання акроніму *Nato*.

Щодо використання політичних аббревіатурних термінів складового типу у політичних текстах, то серед таких політичних аббревіатур переважають скорочення, утворені за допомогою апокопи (*Dem – Democrat*, *Gen – General*).

Цей тип аббревіатур часто використовується для скорочених форм обігу. При цьому ці скорочення використовуються тільки в письмовій мові, а в усній замінюються на повні форми (*Lt. Gov. – Lieutenant Governor*). Також вони часто використовуються для скорочення географічних найменувань, таких як назви міст (*Bel – Belgorod*), штатів (*Ala – Alabama*), країн (*Eng. – England*), континентів (*Afr – Africa*) тощо.

Загалом, найчастіше серед аббревіатур у політичній термінології зустрічаються аббревіатури ініціального типу. Слід диференціювати термінологічні та нетермінологічні слова, оскільки не всі аббревіатури, які вживаються у політичних текстах, вважатимуться термінами. У політичних текстах при первинній згадці аббревіатури терміна, часто використовується повна форма термінологічного слова чи словосполучення. При цьому аббревіатурна форма може писатися поруч з повним варіантом у дужках.

У роботі зі скороченнями завжди необхідно враховувати контекст, адже більшість аббревіатур може мати кілька варіантів розшифровки. Незважаючи на прагнення як термінів, так і самих аббревіатур до однозначності, у сучасній англійській мові скорочення стають все більш багатозначними. Це пов'язано з частим утворенням нових багатокомпонентних термінів.

РОЗДІЛ 3. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АБРЕВІАТУР В АНГЛОМОВНІЙ ПОЛІТИЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

3.1. Основні стратегії та прийоми перекладу абревіатур в англomовній політичній термінології

Переклад абревіатур у спеціалізованому тексті є складним завданням. Для безперешкодного розуміння та перекладу абревіатурних одиниць перекладачеві необхідно бути добре знайомим із тематикою письмового чи усного тексту, що містить скорочення.

Абревіатурна політична термінологія дуже обширна у зв'язку з тим, що вона включає терміни суміжних тематик, таких як юридичної, космічної, військової, економічної і т. д., що ще більше ускладнює переклад таких скорочень. Контекст може підказати, до якої тематики належить та чи інша абревіатура. Однак у деяких політичних текстах можуть траплятися абревіатури різних тематик. Для успішного перекладу політичних текстів, і, зокрема, політичних абревіатур різних типів, необхідно ознайомитись з основними принципами та методами їх перекладу.

У силу принципу економії простору, англійським та американським суспільно-політичним текстам властива стислість і лаконічність, що відбивається в активному використанні скорочень та абревіатур, переклад яких також не можна назвати легким та простим. Багато англomовних скорочень мають еквіваленти українською мовою, які слід використовувати під час перекладу, наприклад: *UNO* – ООН, *WHO* – ВООЗ тощо.

Однак існують скорочення, переклад яких не можна знайти у словнику чи довіднику; тоді перекладачеві слід керуватися основними прийомами передачі скорочень з англійської мови на українську мову, а саме: використання прийому транслітерації (*NATO* – НАТО), транскрибування (*SAGE* – СЕЙДЖ), звуко-літерне транскрибування (абревіатура *BBC* – Бі-Бі-Сі), переклад повної форми (*ALFCE* (*Allied Land Forces, Central Europe*) –

об'єднані сухопутні війська НАТО на центрально-європейському театрі) і, нарешті, переклад повної форми слова та створення на його основі українського скорочення (*CIA (Central Intelligence Agency)* – ЦРУ (Центральне Розвідувальне Управління)).

Розглянемо чотири основні способи перекладу абревіатур:

1. Підбір еквівалента.

Цей спосіб не підходить у випадку, коли у мові перекладу немає ідентичного або досить схожого еквівалента. При цьому в сучасній українській мові існує безліч запозичених з англійської мови та міжнародних термінів, у тому числі й абревіатур, що може полегшити пошук еквівалента. Такими абревіатурними термінами є:

IAEA (International Atomic Energy Agency) – МАГАТЕ (Міжнародне агентство з атомної енергії);

WHO (World Health Organization) – ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я);

IMF (International Monetary Fund) – МВФ (Міжнародний валютний фонд);

OECD (Organisation for Economic Cooperation and Development) – ОЕСР (Організація економічного співробітництва і розвитку) і т. д.

При використанні цього методу необхідно шукати еквіваленти у словниках, за необхідності, у спеціалізованих. У разі знання перекладу абревіатури, все одно слід звіритися зі словником.

2. Описовий переклад.

У тих випадках, коли в мові перекладу відсутній відповідний еквівалент, виникає необхідність вдатися до описового перекладу. Для перекладу політичних текстів цей спосіб використовується досить часто через відсутність в українській мові багатьох англійських понять, обумовлену відмінностями в устрої країн, як у політичній, так і в суміжних сферах. Також описовий переклад необхідний для перекладу нових понять, для котрих ще був сформований еквівалент. Ще однією причиною відсутності абревіатурного

еквівалента може стати рідкісне використання цього терміну, в цьому випадку немає потреби складати для нього скорочену форму.

Можна навести такі приклади використання цього методу перекладу:

SHAPE (*Supreme Headquarters, Allied Powers in Europe*) – штаб верховного головнокомандувача об'єднаними збройними силами НАТО в Європі;

NBC (*National Broadcasting Company*) – одна з трьох найбільших телерадіомовних компаній;

AFSATCOM (*Air Force Satellite Communications*) – супутникова система зв'язку ВПС).

3. Транслітерація.

Транслітерація – це перекодування літерного складу іноземного слова мовою перекладу. При використанні цього методу перекладу аббревіатур перекладач створює нове невмотивоване у мові перекладу слово. Прикладами використання цього методу є такі аббревіатури як:

UNESCO (*UN Educational Scientific and Cultural Organization*) – ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури);

NATO (*North-Atlantic Treaty Organization*) – НАТО (Організація Північноатлантичного договору);

INTERPOL (*International Criminal Police Organization*) – ІНТЕРПОЛ (Міжнародна організація кримінальної поліції);

NASA (*National Aeronautics and Space Administration*) – НАСА (Національне управління з аеронавтики та дослідження космічного простору);

FAO (*Food and Agriculture Organization*) – ФАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН) і т. д.

4. Транскрипція.

Транслітерація – це перекодування звучання іноземного слова на мову перекладу. Цей спосіб дуже схожий з прийомом транслітерації. У перекладі політичних текстів метод транскрипції часто використовується для перекладу

назв газет та медіа-порталів. Прикладами використання транскрипції є такі абрєвіатури як:

CNN (Cable NewsNetwork) - Сі-Ен-Ен (кабельна мережа новин);

BBC (British Broadcasting Corporation) - Бі-бі-сі (Британська мовна корпорація);

APHAZ (aircraft proximity hazards assessment panel) – АФАЗ (прилади оцінки можливого ризику).

Не існує чіткого поділу абрєвіатурних термінів, на ті, які потрібно перекладати і ті, для яких більше підійде використання прийомів транскрипції або транслітерації. У зв'язку з цим перекладачеві доводиться вибирати метод, виходячи з кожного конкретного випадку окремо.

2.2. Питання еквівалентності при перекладі абрєвіатур в англословній політичній термінології

Розглянемо кілька прикладів перекладу абрєвіатур на основі уривків із політичних текстів. Зокрема, аналізуючи особливості перекладу політичних абрєвіатур англійської мови, слід звернути особливу увагу на досягнення еквівалентності у процесі перекладу:

*It is a dangerous decision, Democratic **Rep.** Brendan Boyle of Pennsylvania, one of the sponsors of the No Assistance for Assad Act, told CNN. We are committed to the enduring defeat of **ISIS** and al Qaeda, a political solution to the Syrian conflict in line with United Nations Security Council Resolution (**UNSCR**) 2254, and the removal of all Iranian-led forces in Syria (CNN, 2019).*

*Це небезпечне рішення, сказав CNN член Демократичної партії Брендан Бойл від Пенсільванії, один із спонсорів Закону про заборону допомоги Асаду. Ми віддані довготривалій поразці **ІДІЛ** та Аль-Каїди, політичному вирішенню сирійського конфлікту відповідно до резолюції 2254 Ради Безпеки ООН (**РБ ООН**) і виведенню всіх очолюваних Іраном сил із Сирії.*

У цьому уривку згадано кілька аббревіатур, а саме: *Rep.*, *CNN*, *ISIS* та *UNSCR*. Скорочення *Rep.* є аббревіатурою складового типу, утвореною за допомогою прийому «апокопа», і має повну форму *Representative*. У цьому разі воно постає як частина словосполучення *Democratic Rep.* Оскільки еквівалентом слова *Representative* в українській мові є «представник», який не має усталеної скороченої форми, перекласти це словосполучення можна як «представник Демократичної партії». Втім, у перекладі обрано більш доцільний варіант «член Демократичної партії».

Слово *CNN* є літерною аббревіатурою ініціального типу, яке розшифровується як *Cable News Network*. Одним із найбільш підходящих методів перекладу для відтворення такої аббревіатури є метод транскрипції. При перекладі цієї аббревіатури утворюється невмотивоване слово «Сі-ен-ен». Оскільки воно є невмотивованим, у тексті його необхідно супроводжувати описовим перекладом. Необхідність в описовому перекладі існує лише за першої згадки, у подальших випадках використання цього слова у тексті, описовий переклад можна не приводити. У зв'язку з цим, у наведеному вище уривку його можна перекласти як «...як заявляє служба новин Сі-ен-ен». Втім, для української традиції перекладу таких аббревіатур у мові ЗМІ більш притаманним є прийом збереження вихідної, іншомовної форми аббревіатури, тож залишаємо найменування без змін (*CNN*).

Наступною аббревіатурою у наведеному вище уривку є слово *ISIS*. Це слово є літерною аббревіатурою ініціального типу і розшифровується як *Islamic State of Iraq and the Levant*. Для перекладу скорочення *ISIS* найбільш підходящим є метод підбору еквівалента. Для *Islamic State of Iraq and the Levant* в українській мові існує усталений еквівалент «Ісламська держава Іраку і Леванту» і скорочену форму «ІДІЛ».

Наступним скороченням є буквена аббревіатура ініціального типу *UNSCR*. У цьому випадку у наведеному вище уривку вказана і повна форма аббревіатури *United Nations Security Council Resolution*. В україномовній політичній лексиці немає відповідного еквівалента аббревіатурі *UNSCR*. У

зв'язку з цим виникає необхідність використовувати метод описового перекладу. Так найбільш підходящим перекладом для *UNSCR* є «Резолюція Ради Безпеки ООН».

Mr Corbyn – along with the leaders of the SNP and the Liberal Democrats – is set to boycott the state dinner (BBC, 2019).

Пан Корбін разом із лідерами Шотландської національної партії і Ліберал-демократів збирається бойкотувати державну вечерю.

Першим скороченням у цьому уривку є аббревіатура складового типу, утворена з використанням прийому «стягнення» *Mr – Mister*. В українській мові його еквівалентом зазвичай виступає слово «пан» яке, втім, традиційно не скорочується у письмовій формі за допомогою прийому «стягнення». Наступною аббревіатурою у відриві є буквена аббревіатура *SNP*. Вона розшифровується як *Scottish National Party* і позначає назву політичної партії у Великій Британії. У цьому випадку, оскільки в україномовній політичній термінології немає відповідного еквівалента, при перекладі необхідно використовувати спосіб описового перекладу «Шотландська національна партія».

The acting defence secretary has also been in contact with national security adviser John Bolton, Chairman of the Joint Chiefs of Staff Joseph Dunford, the commander of the US Navy's Indo-Pacific Command, Adm. Philip Davidson, and Gen. Joseph Votel, the head of US Central Command (CNN, 2019).

Виконувач обов'язків міністра оборони також спілкувався з радником з національної безпеки Джоном Болтоном, головою Об'єднаного комітету начальників штабів Джозефом Данфордом, командувачем Індійсько-тихоокеанського командування ВМС США адміралом Філіпом Девідсоном і генералом Джозефом Вотелем, головою Центрального командування США.

У наведеному вище уривку згадано дві аббревіатури, що позначають військове звання у формі звернення. Вони є аббревіатурами складового типу, які утворені за допомогою прийому «апокопа». Це скорочення *Adm.* та *Gen.* Їхні повні форми *admiral* та *general* мають в українській політичній

термінології такі еквіваленти як «адмірал» і «генерал». При цьому в українській мові вони не мають усталеної скороченої форми. У свою чергу скорочення *US* є аббревіатурою ініціального типу і позначає назву країни і розшифровується як *United States*. Її особливість полягає в тому, що україномовний варіант еквівалентний більш повній формі цього скорочення *USA (United States of America)*. Так аббревіатури *US* та *USA* українською мовою перекладаються як *США (Сполучені Штати Америки)*.

The President heaped praise on a recent leadership race offer from Mr Hunt to significantly increase UK defence spending to well above the two percent minimum Nato target if he becomes PM. Mr Trump said: "I think that's great. I love it (Tom Newton Dunn, 2019).

Президент високо оцінив нещодавню пропозицію пана Ханта щодо лідерських перегонів щодо значного збільшення витрат на оборону Великої Британії, щоб значно перевищити мінімальну ціль НАТО у два відсотки, якщо він стане прем'єр-міністром. Пан Трамп сказав: «Я думаю, що це чудово. я це люблю.

У цьому уривку наведено три нерозглянуті аббревіатури. Першим скороченням є буквена аббревіатура ініціального типу *UK*. Аббревіатура *UK* позначає назву країни та має розшифровку *United Kingdom*. В українській політичній термінології існує варіант еквівалента «Об'єднане Королівство», але воно використовується вкрай рідко. Усталеним еквівалентом в україномовній політичній лексиці є слово «Великобританія». А варіант «Об'єднане Королівство» використовується як еквівалент для більш повних форм цього скорочення, а саме *UKGBNI* або *UKOGBANI (United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland)*. Слід зазначити, що незважаючи на те, що слово «Великобританія» має ініціальну форму «ВБ», в україномовних політичних текстах як скорочення частіше використовується слово «Британія».

Скорочення *Nato* є альтернативним написанням акроніму *NATO*. Він позначає міжнародну військову організацію з повною формою *North-Atlantic*

Treaty Organization. Для перекладу цієї аббревіатури українською зазвичай використовується спосіб транскрипції. Таким чином, утворюється невмотивоване слово «НАТО», яке у деяких випадках може супроводжуватися описовим перекладом «північноатлантичний союз».

Наступне скорочення *PM* є аббревіатурою ініціального типу та позначає державну посаду *prime minister*. В українській політичній лексиці його еквівалентом є «*прем'єр-міністр*». Як і в багатьох подібних випадках, скорочена форма «*ПМ*» в україномовній політичній лексиці використовується вкрай рідко, а в політичних текстах як скорочення часто виступає слово «*прем'єр*».

Diehard Tory MPs and the DUP showed no sign of switching to back Mrs May's plan, and instead kept up their attacks on it (The Sun, 2019).

Завзяті члени парламенту від Тори та Демократичної Юніоністської партії не виявляли жодних ознак того, що підтримають план місіс Мей, натомість продовжували нападати на нього.

Першим скороченням у цьому уривку є ініціальна аббревіатура *MP*. Еквівалентом повної форми *Member of Parliament* в україномовній політичній термінології є «*член парламенту*» і не має скороченої форми. Наступним скороченням у наведеному уривку є аббревіатура ініціального типу *DUP*. При перекладі українською мовою, необхідно вдатися до описового перекладу, оскільки в україномовній політичній лексиці немає усталеного скорочення цього поняття. Так як повною формою цієї аббревіатури є словосполучення *Democratic Unionist Party* її можна перекласти як «*Демократична Юніоністська партія*».

Таким чином, на прикладі аббревіатур із наведених вище уривків було розібрано способи перекладу аббревіатур у текстах політичної тематики. Слід зазначити, що при перекладі аббревіатур необхідно завжди враховувати контекст і полісемію і розглядати кожен випадок окремо. Також при перекладі слід враховувати, що тексти політичної тематики мають широкую спрямованість, і головною метою перекладу політичних текстів є розуміння

всього тексту широкими масами. Це означає, що обраний спосіб перекладу абрєвіатур повинен за можливості збігатися із загальноприйнятим.

Насамперед мета газетно-журнального тексту – повідомити нові відомості та впливати на читача. Саме тому варто звернути увагу на те, яким є джерело інформації. Газетний текст рясно насичений спеціальними термінами, пов’язаними з політичним та державним життям, які нерідко представлені у вигляді скорочень. Їх правильний переклад є важливим для забезпечення розуміння тексту аудиторією. Так, наприклад: *AFLCIO = American Federation of Labor-Congress of Industrial Organizations*, *GOP = Grand Old (Republican) Party*, *DD = Defense Department*, *NAACP = National Association for Advancement of Colored People*.

У публіцистичних текстах також часто використовуються абрєвіатури прізвищ або фамільярних прізвищк відомих політичних чи громадських діячів: *JFK = John F. Kennedy*, *Rocky = Rockefeller*, *Ike = Eisenhower*, *RLS = Robert Louis Stevenson*, тощо. За кордоном читач звик до таких «вільностей» репортерів. Якщо ж при перекладі зберегти цю особливість, то вплив на читача перекладеного тексту проти оригіналу буде інший, що несумісно з поняттям адекватності перекладу. Тому скорочені імена слід давати повністю, а прізвищка давати із коментарем чи не давати взагалі.

Багато англійських та американських скорочень мають еквіваленти в українській мові, наприклад, *GATT = ГАТТ* (Генеральна асоціація про тарифи та торгівлю). Якщо зустрічаються скорочення назв організацій, які не мають українською мовою офіційного еквівалента, перекладач може дати буквене скорочення українського перекладу, наприклад: *NLRB – National Labor Relations Board*. Перекладачеві слід пам’ятати, що багато скорочень часто мають два або більше значення, наприклад: *OAS = Organization of American States* – «Організація американських держав ОАД» або «Терористична організація французьких ультра ОАС».

На думку фахівців, скорочення має на загальних підставах підпорядковуватися правилам перекладу лексики, в основі яких лежать

семантичні відповідності між співвідносними одиницями цієї пари мов. Близькість до термінів, тобто відсутність конотацій ще більше висуває на передній план необхідність передачі смислової сторони абревіатур. Слово іноземної мови або перекладається – зміст його передається відповідними засобами приймаючої мови (еквіваленти, аналоги), або переноситься в текст мови перекладу, зберігаючи частково або повністю свою форму (запозичення, транскрипція, транслітерація).

Працюючи зі скороченнями, перекладачі широко використовують термін «розшифровка». Для розшифровки скорочень застосовуються такі основні методи:

1. Аналіз контексту. У переважній більшості випадків скорочення при першому вживанні цього тексту зазвичай супроводжуються розшифровкою.

2. Використання словників скорочень та інших довідкових матеріалів. Хоча встановлення значення скорочень за допомогою словників представляється на перший погляд найнадійнішим і найефективнішим способом, насправді воно має свої серйозні обмеження. У зв'язку з тим, що скорочення відносяться до найрухливіших елементів лексики, у новітній літературі можна зустріти чимало скорочень, які знайшли ще відображення у існуючих словниках.

Загалом, у процесі аналізу прийомів та особливостей перекладу абревіатур як частини англомовної політичної термінології, встановлено, що найбільш поширеними і частовживаними прийомами перекладу абревіатур є:

1. Переклад відповідною абревіатурою з української мови. Так перекладаються відомі загальні терміни, які напевне зрозумілі аудиторії без розшифровки, такі як *PC* (ПК), *CIS* (СНД) чи *UFO* (НЛО).

2. Описовий переклад скорочення його повною формою. Цей спосіб застосовується у тих випадках, коли в українській мові немає відповідності поняттю, яке означає абревіатура, тобто поняття властиве лише іншій країні. Прикладом може бути *PhD* (*Doctor of Philosophy*), яке не перекладається як

«ДФ», а лише як «доктор філософії», або *B&B (Bread and Breakfast)* – «послуги готелю, що включають ночівлю та сніданок».

3. Без перекладу нерідко залишають міжнародні аббревіатури. Особливо багато таких прикладів у комп'ютерній області: *HTML, CDROM, DVD*.

4. Назви політичних організацій часто транслітерують, як, наприклад, *NATO (North Atlantic Treaty Organization)* – НАТО, *UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)* – ЮНЕСКО, *NASA (National Aeronautics and Space Administration)* – НАСА.

При цьому потрібно мати на увазі, що внаслідок широкого вживання скорочень в англійській мові є багато омонімічних скорочень, що вимагає від перекладача уважного відбору потрібного значення, наприклад:

EP – electric primer – електричний запал;

EP – extreme pressure – граничний тиск;

EP – earth plate – заземлююча пластина.

Авторські аббревіатури можна перекладати подібними скороченнями, проте обов'язково потрібно їх розшифрувати при першій згадці в тексті. При перекладі скорочень необхідно враховувати, що в українському публіцистичному та професійному стилях скорочені слова вживаються значно рідше і тому багато англійських скорочень потрібно розгортати в повнолітерні слова.

У рамках проблеми перекладів аббревіатурної політичної термінології складність представляє переклад скорочень, оскільки вони характеризуються цілою низкою лексико-граматичних особливостей, у тому числі передбачають відділення деяких елементів звукової оболонки або графічної форми лексичних одиниць, наприклад, українською мовою: *ЗПУ – зенітна кулеметна установка, БМП – бойова машина піхоти, РПГ – ручний протитанковий гранатомет*; та в англійській мові: *USN (United States Navy)* – військово-морські сили США, *SLAR (Side-Looking Airborne Radar)* – авіаційний радар бічного огляду, *BOSS (Biological Orbiting Satellite Station)* – біологічна орбітальна станція. Також слід зазначити, що використання скорочень та

абревіатур на письмі не є словотвором повною мірою. Вказати те, що виникають нові слова за рахунок скорочень можна лише в тому випадку, коли їх починають вживати також у мовленні, як синоніми відповідних повних слів, наприклад: *SAW (Squad Automatic Weapon)* – автоматична зброя відділення; *FLOT (Forward Line of Own Troops)* – лінія розташування своїх військ; *FDC (Fire Direction Center)* – центр керування вогнем.

Окрім стратегій та способів перекладу, для досягнення еквівалентності при відтворенні англomовних абревіатур українською мовою, можуть використовуватися також численні перекладацькі трансформації, наприклад:

1) модуляція: *ADA (Air Defense Artillery)* – зенітна артилерія, артилерія ППО;

2) калькування: *AM (Amplitude Modulation)* – амплітудна модуляція;

3) експлікація: *HALO (High Altitude Low Opening)* – висотний парашут для затяжних стрибків;

4) компресія: *BDU (Battle Dress Uniform)* – бойова (польова) форма одягу;

5) декомпресія (додавання): *OT (Observer-Target)* – лінія спостереження «спостерігач – мета»;

6) калькування + створення нової абревіатури: *TOC (Tactical Operation Center)* – центр бойових операцій;

7) конкретизація (спеціалізовано військове): *AG (Assistant Gunner)* – помічник навідника;

8) транскрипція та транслітерація: *NATO (North Atlantic Treaty Organization)* – Організація Північноатлантичного договору;

9) генералізація (зворотна конкретизація): *CLGP (Cannon Launched Guided Projectile)* – керований артилерійський снаряд.

Аналіз структурних особливостей та властивостей англійських політичних абревіатур та їх різновидів семантичних і структурних показує, що їх переклад виявляється нелегким, оскільки у різних мовах не існує повної

відповідності: як між політичними, так і звичайними комунікативними поняттями.

У ході аналізу особливостей матеріалів політичної спрямованості необхідно звертати увагу на те, що при перекладі активно вводяться стандартні методи та прийоми англомовної літератури. Ці характерні риси необхідні для внесення до тексту визначеної функціональної навантаження, властивої політичній сфері спілкування: стиснення, конкретності формулювань, чіткості, ясності, точності викладу, що забезпечує стрункість побудови, логічну послідовність викладу, простоту сприйняття інформації, що передається, чітке відмежування.

3.3. Кількісні характеристики особливостей перекладу абревіатур в англомовній політичній термінології

Розглянемо кількісні показники використання різноманітних стратегій і тактик перекладу абревіатур в англомовній політичній термінології. Основними прийомами перекладу виступають наступні чотири стратегії:

1. Підбір еквівалента.
2. Описовий переклад.
3. Транслітерація.
4. Транскрипція.

Розглянемо на матеріалі 55 уривків публіцистичного політичного дискурсу сучасної англійської мови кількісне співвідношення цих прийомів при перекладі досліджуваних політичних абревіатур українською мовою (рис. 2.2.):

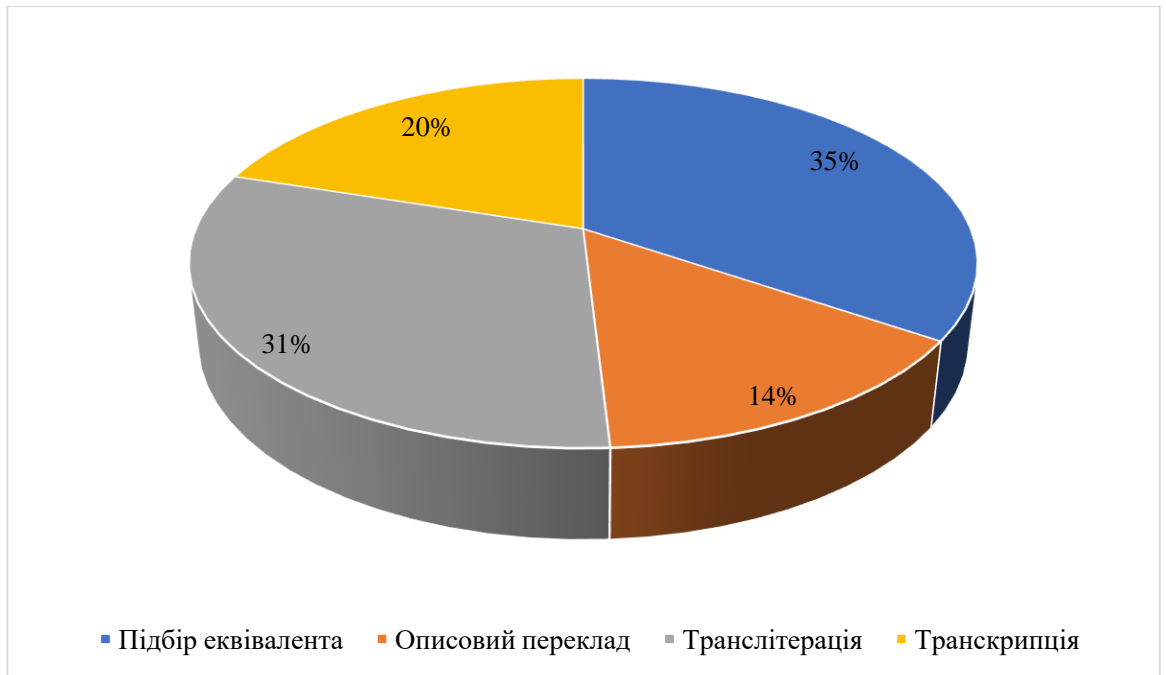


Рис. 2.2. Кількісне співвідношення прийомів перекладу абрєвіатур

Відповідно, найбільш частотним прийомом перекладу є підбір еквіваленту, оскільки цей прийом перекладу використаний у 35% розглянутих прикладів. 31% прикладів містять переклад, здійснений шляхом застосування транслітерації. Транскрипція застосовується у 20%, тоді як найменш продуктивним є прийом описового перекладу – він використовується найрідше – у 14%.

Загалом, найчастіше перекладач має звертатися саме до еквівалентного перекладу, і лише за неможливості його застосування – до інших прийомів відтворення англomовної абрєвіатури. Окрім того, можливе й запозичення абрєвіатури українською мовою. При запозиченні назв іноді виникає кілька варіантів перекладу абрєвіатур, що позначають те саме явище. Це свідчить, що абрєвіатура перестала бути самостійним позначенням терміна, і лише представляє його скорочену форму.

У деяких випадках найбільш відомі акроніми можуть писати не ініціальною формою, а як слово. При утворенні ініціальних або ініціально-словесних абрєвіатур порядок слів у повній і скороченій одиницях може відрізнитися.

При утворенні абрєвіатур складового типу політичної тематики найчастіше використовують прийом «апокопа». Цей тип абрєвіатур часто використовується для скорочених форм обігу та для скорочення географічних найменувань, таких як назви міст, штатів, країн, континентів тощо. При цьому ці скорочення використовуються лише в письмовій мові, а в усній замінюються на повні форми.

ВИСНОВКИ

У першій теоретичній частині роботи ми розглянули особливості дослідження абревіації у лінгвістиці. Для цього попередньо було вивчено поняття словотвору, одним із способів якого і є абревіація. Як з'ясувалося у ході дослідження, поняття «словотвір» може трактуватися двояко – це і факт появи нового слова (утворення від вже існуючого слова нової лексичної одиниці), і наявність у мові відповідних історичному періоду словотворчих типів, що характеризуються певними особливостями, обумовленими як внутрішніми мовними так і зовнішніми соціокультурними факторами.

Абревіація як один із способів утворення нових слів дуже поширена у сучасній англійській мові. Три основних способи абревіації – це усичення, утворення ініціальних слів і композитна абревіація. Ініціальні слова надзвичайно поширені в сучасній англійській мові та можуть складатися з двох і більше букв. Композитна абревіація це складання складів, що входять до поєднання окремих слів. Лексичне значення ці склади мають лише у складі абревіатури, тобто не можуть вживатися ізольовано.

Визначено, що процеси інтернаціоналізації та глобалізації привели до утворення великої кількості своєрідних найменувань об'єктів, понять та концептів одночасно з підвищеними вимогами до мовної економії, внаслідок чого утворився значний пласт скороченої лексики. Створені абревіатури вживаються у практично всіх стилях мовлення, починаючи від розмовного та закінчуючи офіційно-діловим. У тому числі абревіації вживаються і в публіцистичному тексті, де вони здатні виконувати не лише функцію інформативності, але також володіють прагматичним потенціалом.

При розгляді абревіації було проаналізовано головні проблеми вивчення цієї теми та різні підходи вітчизняних та зарубіжних лінгвістів до їх вирішення. Серед основних труднощів можна виділити складність формування уніфікованого поняття абревіацій та наявності множини їх класифікацій. У процесі аналізу літератури на тему була вивчена історія

використання аббревіатур та етапи становлення цього методу словотвору характерною рисою сучасної англійської мови. Також було розглянуто теоретичну базу понять «термін» і «контекст», їх визначення, класифікацію, було виведено та проаналізовано характерні особливості цих понять.

Під час дослідження також було виявлено характерні риси політичної термінології та політичних текстів та особливості використання аббревіатурних термінів у політичній лексиці сучасної англійської мови. Як основу для цього дослідження були використані статті, взяті з британського медіа-порталу «BBC», американського медіа-порталу «CNN» та британські газети «The Sun» та «The Daily Telegraph». Матеріалом дослідження стали обрані статті, які охоплюють різні аспекти політичної сфери.

Як показав кількісний аналіз, у корпусі досліджених аббревіатур у складі англійської політичної термінології (68 одиниць), найбільшу частку становлять ініціальні аббревіатури (51%). Складові аббревіатури становлять 34% від загального числа прикладів, а найменш представлений структурний тип аббревіатур – це складоскладові аббревіатури, їх частка становить всього 15%.

Загалом, найчастіше серед аббревіатур у політичній термінології зустрічаються аббревіатури ініціального типу. Слід диференціювати термінологічні та нетермінологічні слова, оскільки не всі аббревіатури, які вживаються у політичних текстах, вважатимуться термінами. У політичних текстах при первинній згадці аббревіатури терміна, часто використовується повна форма термінологічного слова чи словосполучення. При цьому аббревіатурна форма може писатися поруч з повним варіантом у дужках.

З'ясовано, що у роботі зі скороченнями завжди необхідно враховувати контекст, адже більшість аббревіатур може мати кілька варіантів розшифровки. Незважаючи на прагнення як термінів, так і самих аббревіатур до однозначності, у сучасній англійській мові скорочення стають все більш багатозначними. Це пов'язано з частим утворенням нових багатокomпонентних термінів.

Найбільш частотним прийомом перекладу є підбір еквіваленту, оскільки цей прийом перекладу використаний у 35% розглянутих прикладів. 31% прикладів містять переклад, здійснений шляхом застосування транслітерації. Транскрипція застосовується у 20%, тоді як найменш продуктивним є прийом описового перекладу – він використовується найрідше – у 14%.

У результаті проведеного аналізу було виведено деякі особливості використання та перекладу аббревіатурних термінів, характерні для політичної лексики сучасної англійської мови. Також виявлено, що аббревіатурні терміни є невід’ємною частиною політичної лексики сучасної англійської мови. Усі поставлені у дослідженні завдання було вирішено, а мета досягнута. Отримані результати дослідження можуть сприяти вдосконаленню мовних умінь, навичок аналізу текстів політичної спрямованості та формуванню перекладацької компетенції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусяк Т. В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу: дис. ... канд. філол. наук. Ужгород, 2002. 223 с.
2. Білозерська Л. П. Термінологія та переклад: навч. посібник для студентів філологічного напрямку підготовки. Вінниця: Нова Книга, 2010. 232 с.
3. Белікова І. С. Особливості утворення термінів-неологізмів у підмові комп'ютерної техніки: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 2004. 164 с.
4. Бойченко Л. М. Структурно-семантичні типи аббревіатур і діапазон їх дериваційної активності в сучасній українській мові. *Мовознавство*. 1982. № 5. С. 75–80.
5. Бондар М. В. Описовий переклад як спосіб відтворення безеквівалентної турецької лексики в українських художніх перекладах. *Science and Education a New Dimension. Philology*. 2014. № II (5). Is. 28. С. 42–46.
6. Бондаренко О. Особливості перекладу аббревіатур, акронімів і скорочень. *Теоретичні й прикладні проблеми сучасної філології*. 2014. № 1. С. 76–83.
7. Вегун Л. І. Перекладна взаємовідповідність англійської та української освітньої лексики: дис... канд. наук: 10.02.16. Київ, 2004. 250 с.
8. Вострецова В. Застосування доместикації та форенізації при перекладі текстів різних типів. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2017. Вип. 116. С. 103–106.
9. Гавриленко А. В. Мовні реалії та проблеми перекладу. *Філологічні трактати*. 2011. № 3. Том 3. С. 12–16.
10. Гармаш О. Л. Запозичення як джерела збагачення словникового складу англійської мови. *Нова Філологія: збірник наукових праць*. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 217 с.

11. Гончаров Б. А. До питання про типологію та переказ скорочень в англomовній науково-технічній літературі. *Теорія і практика перекладу*. Київ, 2003. Вип. 17. С. 143–151.
12. Демецька В. В. Теорія адаптації в перекладі: автореф. дис. ... доктора філологічних наук: 10.02.16 «Перекладознавство». Київський університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2007. 27 с.
13. Денисюк Л. Аббревіація сучасної англійської мови. *Нова педагогічна думка*. 2015. № 1. С. 63–65.
14. Дубенець О. М. Лексикологія сучасної англійської мови. Київ: «Наука», 2002. 264 с.
15. Дуда О.І. Процеси термінологізації в сучасній англійській мові (на матеріалі літератури з кредитно-банківської справи): дис. канд. філол. наук. Львів, 2000. 259 с.
16. Зацний Ю., Янков А. Інновації в словниковому складі англійської мови початку ХХІ ст.: англо-український словник. Вінниця: Нова книга, 2008. 360 с.
17. Жлуктенко Ю. А. Конверсія в сучасній англійській мові як морфологічно-синтаксичний спосіб словотворення. *Питання мовознавства*. Київ, 1958. 250 с.
18. Іваницька Н. Б., Мерінова І. В. Типологія аббревіатур медичного дискурсу в аспекті перекладознавства. *Актуальні проблеми сучасної транслатології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю*. Вінниця: Центр підготовки наукових та навчально-методичних видань ВТЕІ КНТЕУ, 2018. С. 19–22.
19. Іваницька Н. Б. Сучасні стратегії перекладу наукового тексту. *Наукові записки Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Філологічні науки*. Кіровоград: Видавець Лисенко В.Ф., 2016. С. 54–58.

20. Єнікєєва С. М. Формування нових словотворчих елементів англійської мови шляхом афіксалізації лексичних одиниць. *Загальні питання філології: Зб. наук. пр.* Т.1. Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. С. 85–90.
21. Єрмоленко С. Я. Українська мова: Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ: Либідь, 2001. 156 с.
22. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: Нова Книга, 2004. 576 с.
23. Квеселевич Д. І., Сасіна В. П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. Житомир: Полігр. центр Житомирського педуніверситету, 2000. 117 с.
24. Кісіль С. Функції абрєвіацій в сучасній англійській мові. *Освіта, наука та виробництво: розвиток і перспективи: матеріали I все-української науково-методичної конференції*. Суми: СумДУ, 2016. С. 76–77.
25. Кияк Т. Вузькогалузєві терміни як основа формування та квазіреферування фахових текстів. *Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми української термінології». 2008. № 620. С. 3–5.
26. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу: навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.
27. Коржикова П. Неперекладність: міждисциплінарні перспективи. *Untranslatability: Interdisciplinary Perspectives*. Routledge: New York. 2019. №2. С. 119–121.
28. Корнєва З., Глінка Н. Новітні абрєвіатури та скорочення в англійських економічних текстах та їх переклад українською мовою. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лєси Українки*. 2008. № 4. С. 308–312.
29. Корунєць І. В. Теорія і практика перекладу (аспєктний переклад). Вінниця: «Нова книга», 2001. 448 с.
30. Кочєрган М. П. Вступ до мовознавства: навч. посіб. для студ. філол. спец. ВНЗ. Київ: ВЦ «Академія», 2001. 368 с.

31. Кукаріна А. Д. Способи перекладу абревіатур в англомовному та україномовному медичному дискурсі: дис... канд. філол. наук : спец. 10.02.16–перекладознавство. Київ, 2017. 244 с.
32. Лучук О. М. Англо-український словник абревіатур та акронімів у галузі міжнародних відносин, економіки і права. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 192 с.
33. Мацак Ж. Г. Переклад термінів фінансової галузі українською мовою. *Вісник КДПУ імені Михайла Остроградського*. Частина 1. 2008. Вип. 1 (48). С. 167–171.
34. Панченко В. В. Термінологічна лексика у професійному спілкуванні. *Вісник Національного транспортного університету. Науково-технічний збірник: в 2 ч. Ч. 2: Серія «Економічні науки»*. Київ: НТУ, 2014. Вип. 29. С. 77–84.
35. Рудич Н. С. Суб'єктивна модальність сучасного англомовного публіцистичного дискурсу. *Перекладацькі інновації: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*. Суми, 2014. С. 211–219.
36. Сергєєва Т. Абревіатури у системі лексичних скорочень. *Філологічні науки. Питання теорії та практики*. 2013. Ч. 2, № 6. С. 174–179.
37. Скороходько Е. Ф. Питання перекладу англійської технічної літератури. Київ: Вид-во Київського ун-ту, 1960. 86 с.
38. Стишов О. А. Нові абревіатури в мові мас-медіа кінця ХХ століття. *Мовознавство*. 2001. № 1. С. 33–40.
39. Тимошенко Т. Р. Телескопія у словотвірній системі сучасної англійської мови: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04. Київ, 1975. 176 с.
40. Ткаченко Ю. В. Особливості класифікації реалій та виявлення їх аксіологічного потенціалу. *Наукові записки нац. ун-ту «Острозька академія»*. 2015. № 58. С. 68–70.
41. Черноватий Л. М. Зміст стратегій калькування і трансформації у перекладознавчому аналізі. *Актуальні проблеми філології і професійної*

підготовки фахівців у полікультурному просторі. Одеса: Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д. Ушинського, 2016. С. 124–126.

42. Цюник Г. М. Аббревіація як один з основних засобів словотворення у сучасній французькій мові. *Актуальні проблеми сучасної лінгвістики та методики викладання мови і літератури*. 2017. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/24405/1/Цюник.pdf>

43. Яблочнікова В. О. Перекладацька адекватність та еквівалентність. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2019. Вип. 1. С. 177–179.

44. Berman J. J. Pathology abbreviated: a long review of short terms. *Arch Pathol Lab Med*. 2004 Mar; 128(3). P. 347–352.

45. Frank E. Allen's dictionary of abbreviations and symbols. New York: USA, 2012. 192 p.

46. Gandin S. What is Really Lost in Translation? Some Observations on the Importance and Ethics of Translation. *Annals*. №6, 2009. P. 77–92.

47. Gile D. Basic concepts and models for interpreter and translator training. Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Pub. Co, 2009. 283 p.

48. Ginsburg R. S. A Course in Modern English Lexicology. Moscow: Vyssaja Skola, 1999. 269 p.

49. Hughes H. K. Dictionary of Abbreviations in Medicine and the Health Sciences. Lexington, 2016. 459 p.

50. Hukill P. B. The Spoken Language of Medicine: Argot, Slang, Cant. *American Speech*. 1991. Vol. 36. № 2. P. 145–150.

51. Lefevere A. Translation-History, Culture. New York: Routledge, USA, 2014. 182 p.

52. Mac-Arthur T. The Cult of Abbreviation. *English Today*. 2005. P. 37–42.

53. Marchand H. The Categories and Types of Present-day English Word-Formation. A Synchronic-Diachronic Approach. Alabama Linguistic and Philological Series. Alabama: University of Alabama Press, 1966. Vol. 13. 379 p.

54. Pedro de R. The Translatability of Texts: A Historical Overview. *Meta*. 44 (4), 1999. P. 546–559.
55. Shackle-Earlie G. Current abbreviations. New York: H. W. Wilson Company, USA, 2004. 210 p.
56. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik A. Grammar of contemporary English. Longman group UK limited. Essex, 1992. 922 p.
57. Yskakov A. Shortening words (английская аббревиатура). *English*. 2003. № 4. С. 23–31.
58. Zare-Behtash E. A Diachronic Study of Domestication and Foreignization Strategies of Culture-Specific Items: in English Persian Translations of Six of Hemingway's Works. *World Applied Sciences Journal*. 2009. Vol. 7 (12). P. 1576–1582.

СПИСОК ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

59. Англо-український словник. URL: <https://www.dict.com/англійсько-український>
60. Ярцева Н. Мовознавство. Великий енциклопедичний словник. Київ, 1998. 685 с.
61. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionary.cambridge.org/>
62. Oxford Dictionary of Abbreviations. Oxford: Oxford University Press, 1996. 397 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

63. Boris Johnson: Standing in the leadership race not the right thing to do. *BBC*, 2019. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-63368396>
64. Jeremy Corbyn rejects “progressive alliance” with SNP. *BBC*, 2019. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-north-east-orkney-shetland-39648506>

65. Theresa May fights to remain PM as hardline Tories vow to make her pay for Brexit delay and seize power. *The Sun*, 2019. URL: <https://www.thesun.co.uk/news/8701274/theresa-may-fights-remain-prime-minister-brexit/>

66. Trump admin seeks to zero out Syria stabilization fund. *CNN*, 2019. URL: <https://www.cnn.com/2019/03/13/politics/trump-admin-syria-stablization/index.html>

67. US calls for restraint amid fears of escalating India-Pakistan. *CNN*, 2019. URL: <https://www.cnn.com/2019/02/27/politics/us-pakistan-india-concerns/index.html>

SUMMARY

At the current stage, most modern languages are characterized by processes of internationalization and globalization. This leads to the appearance of a whole series of new names of objects, notions and concepts, simultaneously with increasing requirements for linguistic economy. The result was the emergence of a huge layer of abbreviated vocabulary.

The relevance of this study is directly related to the extralinguistic factor - the analysis of modern English-language political terminology, which represents a wide field for research, and is also due to the insufficient study of the phenomenon of abbreviation. At the same time in the 20th and 21st centuries. became a day of active abbreviation. This method of word formation arose relatively recently, but has already become one of the most widespread ways of forming new nominative units. Abbreviations are currently common in all languages of the world, having acquired the status of language universalization.

The object of the study is abbreviations in modern English political terminology. The subject of the study is the peculiarities of the translation of abbreviations in English-language political terminology.

The purpose of the study is to consider the peculiarities of the translation of abbreviations in English-language political terminology.

The purpose of the study is to consider the peculiarities of the translation of abbreviations in English-language political terminology.

News articles from the British media portal "BBC", the American media portal "CNN" and the British newspapers "The Sun" and "The Daily Telegraph" serve as research material in the work.

The following research methods are used in the work: continuous sampling method, principles of a systematic and holistic approach to the study of the studied phenomenon, descriptive method, methods of comparison, juxtaposition, generalization, methods of systematization and linguistic interpretation of the researched material.

It is determined that the processes of internationalization and globalization led to the formation of a large number of peculiar names of objects, concepts and concepts simultaneously with increased requirements for language economy, as a result of which a significant layer of abbreviated vocabulary was formed. The created abbreviations are used in almost all styles of speech, from colloquial to official business. Abbreviations are also used in the journalistic text, where they are able to perform not only the informative function, but also have a pragmatic potential.

Language is a dynamic structure that is constantly changing and developing throughout the history of its development, actively evolving, enriching itself with new forms to express existing meanings and categories. Throughout the history of each language, one can see many processes related to the change in their phonetic system, grammar and vocabulary.

Linguistic scientists study the mechanisms of the emergence of new words, classify them, so today it is possible to distinguish several ways of word formation. At the same time, these methods may differ for each language, taking into account its linguistic properties, grammatical structure, etc. Word formation is usually understood as the process of creating new words based on existing linguistic units. According to O. I. Duda, word formation types include lexical-semantic, lexical-syntactic, morphological-syntactic and morphological types. In general, all types of word formation can be conditionally combined into two broad groups - morphological and non-morphological types of word formation.

Scientists distinguish the following types of word formation at the stage of English development: highly productive (affixation, conversion, substantivation, word formation, contraction); unproductive (reverse word formation, blend, reduplication, lexicalization of noun plural, onomatopoeia); unproductive (alternation of sounds, change of emphasis).

The most productive ways of word formation in the modern English language include various types of contraction.

The term "abbreviation" is used to denote this type of word formation, which denotes both the resulting unit itself and the process of reducing the sound or graphic length of a correlate, which can be a set of morphemes, a word, a word combination, or a whole set of words. The very concept of "abbreviation" (as a process and as a result) can also be denoted by several terms: truncation, truncated word, abbreviated word, shortening.

In the course of the research, it becomes clear that the term "abbreviation" refers to a process, "a way of creating nominations for those concepts and realities that were initially marked descriptively, with the help of attributive phrases", and "abbreviation" is the result of this process

An acronym is an abbreviation whose phonetic structure coincides with the phonetic structure of commonly used words; are words formed from the initial letters or syllables of other words and which are pronounced as single words, not as a sequence of individual letters.

Abbreviations as part of the political terminology of the English language are divided, first of all, into groups according to their structural features. The most common type of abbreviations are initial abbreviations: letter abbreviations, those consisting of the names of the initial letters of the words included in the original word combination; sound, those consisting of the initial sounds of the words of the original word combination, which is read as an ordinary word; letter-sound, which consist of both the names of the initial letters and the initial sounds of the words of the original word combination.

In the Anglo-American scientific, technical and economic literature, there is a large number of various types of abbreviations, and both individual words and word combinations are abbreviated. The increase in the number of reductions is a natural phenomenon. Many scientists tend to explain its prevalence with the increase

in the pace of life. The modern information oversaturation of social life requires finding ways to summarize events and describe phenomena, including through the creation of new nominative units that would be more "information-rich" in terms of content and have a simplified linguistic form. Accordingly, abbreviated words are one way of saving linguistic effort and a special type of lexical innovation.

Today in linguistics there are several classifications of abbreviated lexical units, which are based on different principles, partly due to the large number of varieties of abbreviations. According to L. M. Boychenko's classification, abbreviations are divided (according to the method of implementation in speech) into graphic and lexical ones. The main difference between graphic and lexical abbreviations is that graphic abbreviations are abbreviations of words in written language, while lexical abbreviations are abbreviations of words in the sphere of oral communication.

In general, considering the types of abbreviations distinguished by modern scientists, we stop at the division of abbreviations as part of English-language political terminology into the following three structural groups: initial type; compound type; syllabic type.

Abbreviations of the compound type are abbreviations formed using such techniques as apocope, apheresis, syncope, and withdrawal. Apocopa is a way of shortening a word by truncating one or more sounds at the end of the word. Syncope is a way of shortening a word by shortening one or more sounds in the middle of the word. Contraction (syneresis) is a way of shortening words by joining parts of several words. Syllable abbreviations are abbreviations consisting of two or more initial syllables of source words.

As the quantitative analysis shows, in the corpus of researched abbreviations as part of English-language political terminology (68 units), initial abbreviations make up the largest share (51%). Compound abbreviations make up 34% of the total

number of examples, and the least represented structural type of abbreviations is compound abbreviations, their share is only 15%.

The most developed languages of the world include such a layer of words as terms in their vocabulary. Despite a significant number of scientific works devoted to terms and terminology, interest in this subject of research does not fade. In particular, a single, generally accepted definition of the concept of "term" has not been approved even today in linguistic science. A term is a verbal designation of a concept included in the system of concepts of a certain area of professional knowledge. Terminology as a set of terms is part of a special vocabulary.

In this study, we consider the term as a word with a special function in a specific field. In this regard, the terms should not be considered separately, but in context. It is believed that the content of the statement is formed from the communicative context. If we consider the context from a linguistic point of view, it will include several components: global context (includes the connection of a specific situation with the entire act of communication); explicit context (includes the expression itself along with all the words and gestures associated with it); verbal context (includes spoken or written text).

The context is also divided into: macro context (has a wide scope and implies a context ranging from one sentence to an entire work); micro-context (has a narrow scope and refers to the context of a single sentence or even a phrase); syntactic (context within one syntactic structure); lexical (the context of lexical units surrounding the language unit in question).

In English-language political texts, abbreviations are most often used to denote: international organizations, international programs, international forums, important international events. Geopolitical entities, military ranks, application forms, names of state organizations, abbreviations of geopolitical entities, names of mechanisms, strategies offered by international organizations.

Translation of abbreviations in a specialized text is a difficult task. For a smooth understanding and translation of abbreviation units, the translator needs to be well acquainted with the subject matter of the written or spoken text containing abbreviations.

The paper considers four main ways of translating abbreviations: selection of an equivalent. This method is not suitable when there is no identical or sufficiently similar equivalent in the target language. At the same time, in the modern Ukrainian language there are many borrowed from English and international terms, including abbreviations, which can facilitate the search for an equivalent. Descriptive translation. In cases where there is no corresponding equivalent in the translation language, it becomes necessary to resort to descriptive translation. Transliteration is the recoding of the letter structure of a foreign word in the translated language.

When using this method of translating abbreviations, the translator creates a new unmotivated word in the target language. Transliteration is the recoding of the sound of a foreign word into the target language. This method is very similar to transliteration.

It turns out that when working with abbreviations, it is always necessary to take into account the context, because most abbreviations can have several interpretations. Despite the desire for both terms and abbreviations to be unambiguous, in modern English abbreviations are becoming more and more ambiguous. This is due to the frequent formation of new multi-component terms.

Accordingly, the most frequent method of translation is the selection of an equivalent, since this method of translation is used in 35% of the considered examples. 31% of the examples contain a translation made using transliteration. Transcription is used in 20%, while the method of descriptive translation is the least productive - it is used the least often - in 14%.

In general, most often the translator should turn to the equivalent translation, and only if it is impossible to use it - to other methods of reproduction of the English

abbreviation. In addition, it is also possible to borrow an abbreviation in the Ukrainian language. When borrowing names, sometimes there are several variants of the translation of abbreviations denoting the same phenomenon. This shows that the abbreviation has ceased to be an independent designation of the term, and only represents its abbreviated form.

In some cases, the most famous acronyms may not be written in their initial form, but as a word. When forming initial or initial-word abbreviations, the order of words in full and abbreviated units may differ.

In the process of analyzing the methods and features of translating abbreviations as part of English-language political terminology, it was established that the most common and frequently used methods of translating abbreviations are: translation by the appropriate abbreviation from the Ukrainian language. This is how well-known general terms are translated, which are surely understandable to the audience without deciphering; descriptive translation of the abbreviation in its full form. This method is used in those cases when the Ukrainian language does not correspond to the concept that the abbreviation means, that is, the concept is peculiar only to another country; international abbreviations are often left without translation; names of political organizations are often transliterated.

When considering the abbreviation, the main problems of studying this topic and different approaches of domestic and foreign linguists to their solution are analyzed. Among the main difficulties, one can single out the difficulty of forming a unified concept of abbreviations and the presence of a multitude of their classifications. In the process of analyzing the literature on the topic, the history of the use of abbreviations and the stages of formation of this method of word formation as a characteristic feature of the modern English language were studied. The theoretical base of the concepts "term" and "context", their definition and classification were also considered, and the characteristic features of these concepts were derived and analyzed.

As a result of the analysis, some features of the use and translation of abbreviated terms, characteristic of the political vocabulary of the modern English language, were identified. It has also been found that abbreviated terms are an integral part of the political vocabulary of modern English. All tasks set in the research were solved, and the goal was achieved. The obtained research results can contribute to the improvement of language skills, the skills of analyzing politically oriented texts and the formation of translation competence.